R. PLUS:

DOMINIKANSKOG SAMOSTANA

PAZIN
1957

R. PLUS, D. I.: "RAYONNER LE CHRIST "

Prijevod odobren za umnažanje po Bisk. Ordinarijatu u Pazinu pod Br. 236/57 od 14. XII. 1957.

Izdali BOGOSLOVI u PAZINU

1 9 5 7

Umnoženo na cikostil Biskupskog ordinarijata u Pazinu. Ordinarijat predstavlja Dr Drag. Nežić, biskup Pazin, St. Jekića 6. -

U V O D

Kako će iz našeg bića odsijevati Krist

Biti "Krist", - u tom je sadržan sav pojam kršćanina .

1. " U katoličkoj me vjeri potpuno zadovoljava upravo... dužnost, da se smatramo kao produženje Krista, nadopunjujući svatko svojim bistvovanjem ono, što Krist nije proživio za svoga zemaljskog života." /Renè Schwob, Ni Grec, ni Juif, pp. 140 - 141/.

Učiniti, da iz našeg bića odsijeva Krist, - to je čitav kršćanski apostolat.

Jasno je, da kršćanin mora u što potpunijoj mjeri biti živi "Krist", drugi Isus Krist.

Što treba kršćanin činiti, da to postigne?

U to nas upućuju razna djela: djelo "Dans le Christ Jésus" namijenjeno je Apostolatu molitve: "Le Christ, vie de l'âme" od Dom Marmion-a. A u kraćem nas obliku poučava djelo: "Notre vie d'identification à Jésus Christ" od P. de Jaegher-a /éd. du Cerf/.

Ali biti "Krist" samo za sebe, nije dosta, moramo "kristijanizirati" sredinu, u

kojoj živimo; jednom riječju: učiniti, da iz našeg bića odsijeva Krist.

Stranice koje slijede, htjele bi sva srca, koja žedjaju za apostolatom uputiti, kako će to postići.

-·-·-·-

Koju ćemo metodu prihvatiti, da iz našeg bića uzmogne odsijevati Krist?

Pitajmo se: Kako je On, naš Gospodin postupao, da zavlada svojim vremenom, svojom sredinom?

Prije svega, moramo reći: sredstva, koja je On smatrao dobrim, da ih upotrijebi, usvojit ću i ja, jer ne mogu učiniti nešto bolje. On, Otkupitelj, posjeduje sve tajne Otkupljenja. Ako dakle vidim, da On bira ovaj ili onaj način radije nego koji drugi, pa i uz opasnost, da se zbog toga načina i začudim i sablaznim, trebam se samo pokloniti. Sigurno je Njegov način dobar: On mora postati i mojim načinom.

- Ali, reći će netko, zar Isus Krist, naša glava, nije posjedovao dragocjena dobra, kojih ja, jednostavno udo Kristovo, ne posjedujem?

Svakako. Isusova je Osoba posjedovala 3 odlike, koje su Ga stavljale u jedān jedno - stavni red:

Bio je Sin Božji;

Imao je moć, da čini čudesa;

Posjedovao je u sebi čar, kojemu nije bilo premca.

Ovdje nije mjesto da ističemo ta tri obilježja.

Zar ćemo već unaprijed biti malodušni, kad znamo, da je Isus tako daleko ispred nas i naših sposobnosti?

Ne. Možemo se samo ohrabriti, kad pogledamo na ono, što u svome Božanskom vodji ne možemo nasljedovati i što Ga uzdiže na čast, koja nas neizmjerno nadvisuje. Zar nije dobro, što se naš divni Vodja, kojemu služimo, pokazuje takav, da Ga uopće ne možemo ni s kim usporediti? I kad Ga gledamo tako visoko iznad nas, u tako čistom i sjajnom svijetlu, zar nam to ne ulijeva neograničeno pouzdanje?

Kad nam Isus bude rekao: "Confidite, ego vici mundum" /"Uzdajte se, Ja sam svijet pobijedio"/, ispunit će nam se srce nepobije - divom snagom upravo zbog toga, što nismo ovaj "ego" /ja/ u čitavoj njegovoj veličini mjerili svojom sitnom mjerom.

Za takvim Vodjom, kakav je On, možemo poći sa sigurnošću.

-·-·-·-

No, ne zaboravimo: iako Krist, naš Božanski prvorodjeni Brat, posjeduje sredstva za vrhunaravno osvajanje duša, koja pripadaju samo Njemu, sjetimo se i na to, da se On udostojao ta svojstva prekriti našom ljudskom bijedom, da ih je pokazivao što moguće manje i nerado i da se u najviše slučajeva hotimice pojavljivao medju svojim suvremenicima kao običan čovjek medju ostalim ljudima, čovjek obuzet običnom ljudskom moći.

A upravo tu za nas vrijedi Njegov primjer u načinu, kako se stiče ugled na druge.

Još više: Njegov Božanski način vrhunaravnog predobivanja svijeta mora postati našim. To je Krist učinio, da zagospoduje nad svojim vremenom i svojom sredinom?

To nam kaže Vjerovanje i mi ga često molimo, a da možda dobro ni ne razumijemo, kako nam nalaže veće dužnosti, nego što i mislimo. Četiri riječi kažu sve

Descendit de coelis;
Incarnatus est;
Passus,
Et sepultus est.

Silaženje, silaženje s neba. - Utjelovljenje. - Križ, - polaganje u grob.

Ako ove izraze uzmemo u njihovom neposrednom i prvotnom smislu, oni vrijede samo za našega Gospodina. To mogu se savršeno i na nas primijeniti, samo ako to razumijemo i na divan nam način otkrivaju

ona jedino prava sretsva za uspješno osvajanje duša, kojima semora poslužiti svatko, tko želi spasavati duše.

Sluga nije veći od Gospodara. Drugotni spasitelji ne smiju birati drugu metodu od one prvotnog Spasitelja.

I pravilo svakog apostolskog rada, svakog otkupiteljskog djelovanja ostaje uvijek ono isto, koje je odredio naš Gospodin. Da djelo bude plodno, potrebno je svakom apostolu:

di sidje, da dodje s neba,
da se utijelovi,
da se odrekne sama sebe, i
da bude pokopan.

Naša je upravo nakana, da pokušamo rastumačiti, što sve to znači. A znači vrlo, vrlo mnogo! Premalo ih je, koji to razumiju. Zato ima tako malo pravih spasitelja duša, tako malo onih, koji bi zaista vrhunaravno djelovali na svoje doba i na svoju sredinu.

Ali to možemo odmah potvrditi i o tome će se svatko uvjeriti, što bude dulje čitao knjigu. Sanjati o tome, da se mogu spasavati duše na drugi način, nego što je Spasitelj činio, jest tlapnja, obmana, nemogućnost.

... Neka nitko ne čita dalje, tko nije odlučio predati se istini, da ga ona oblikuje.

Knjiga prva

"Descendit de coelis"

S I Ć I S N E B A

Poglavlje prvo

S i ć i

Osvajanje duša zahtijeva poniznost prije svega: sići. Prva krepost apostola, koji želi utjecati na svoje suvremenike, jest nesebičnost.

Što je apostol? Etimologija nam kaže, da je to poslanik, missus, apostolos, netko, koji dolazi u ime drugoga, koji ne dolazi da govori o sebi, da zastupa svoju stvar, nego da govori o drugome, da zastupa stavr nekoga, za kojeg se pretpostavlja, da je viši od njega, - dolazi da govori o Bog , - da zagovara Božju stvar.

Što kaže Sv.Pavao, da rastumači ulogu svoju i svojih suradnika u apostolatu? "Segregatus in Evangelium" /Rim.1,1/- odabran, da propovijeda Evandjelje. "Dispensatores mysteriorum Dei" /1 Kor 4,1/ - dijelitelji tajna Božjih. I još kraće "Dei adjutores" /1 Kor 3,9/ - Božji pomagači, Njegovi pomoćnici i suradnici. Ne radi se o tome, da propovijedamo sami sebe; ne, ne. "Nos predicamus Christum"

/1 Kor 1,23V - A mi propovijedamo Krista. "Pro Christo legatione fungimur" /2 Kor 5,2o/.

Sv.Petar jednako upućuje: Si quis loquitur, quasi sermones Dei /1 Petr 4,11/ - Ako tko govori, neka govori riječi Božje.

A i naš Gospodin kaže u paraboli o sijaču, da je onaj, koji sije, postavljen za to, da sije zrno /"seminare semen"/, na četiri strane svijeta razbacivati sijeme, nešto što nije dio njegova bića, nego dolazi od nekog drugog. Ako tko sije ljudsko, iz toga nikad ne će niknuti Božansko. Samo Božansko sjeme tjera Božanske stabljike. A zar dobri Učitelj nije to još jasnije rekao dvanajsterici, kad ih je poslao da propovijedaju i krste: "Ne činite to u svoje ime pozivajući se samo na sebe, nego u ime Oca i Sina i Duha Svetoga". Što dajete, dajte badava, gratis date, to će reći: ne tražite za sebe kakvu, korist, osobnu slavu.

Čudo je, što se Bog, da govori ljudima, udostojao služiti drugim ljudima; što se nije zadovoljio time, da djeluje samo na nutarnji način u dubini duša i u skrovitosti savjesti. Čudo je, što se je Krist, da probudi ljudski rod iz sna, i dovede istini svoga Evandjelja, udostojao upotrebiti posve običan način, udostojao izabrati čuvare svojih namjera i svoje ljubavi i povjeriti im brigu, da govore svojoj braći: Fides ex auditu. Većina će doći do svijetla vjere jedino ovim posredovanjem, koje im šalje Bog, naime po navjestiteljima Evandjelja.

Ova je činjenica zadivila Péguy - a: "Isus je sama sebe stavio u vrlo loš položaj. Stavio se u takav položaj, da treba nas ljude".

Gospodin će, bez sumnje, za navještanje Riječi, Ministerium Verbi, pomno birati osobe, izabrati ih izmedju tisuća. Nakon što ih bude posebno odgajao za tu službu, osposobit će ih za apostolske radnike. Ustanovit će u Crkvi posebnu učiteljsku službu, koja je zadaća naučavati vjeru. Posebno će odrediti neke duše, koje će imati dužnost da navješćuju istinu, to će biti svećenici.

A usto neka nas ova uzvišena Spasiteljeva ustanova - svećenstvo - napuni udivljenjem. Kakve li razlike izmedju svećenika i svjetovnjaka! Ma kako darovit bio svjetovnjak, ni jedna od njegovih sposobnosti ne može djelovati ex opere operato.

Svjetovnjak može na neki način biti kanal milosti po svojoj požrtvovnosti, ljubavi, odricanju, duhu žrtve, ali što je to u usporedbi s moću svećenika koji po svetom krstu uvodi Boga u dušu, a po sakramentu pokore vraća Boga duši; što se može usporsdi-i s moću svećenika kod umirućih? Svjetovnjak može pripraviti dušu, da primi milost, ali ne može dati tu milo Svjetovnjak može pripraviti dušu, da uzmogne primiti oproštenje, ali odrešenje može dati sa svećenik, itd.

"Avi, svećenici, niste naši samo za tren. Vaša molitva nije kao naša dim; što ga v tar nosi na sve strane.

Vi ste molitva sama, vi povezujete, vi spajate poput cementa.

Vi ste jedno s Bogom, vi ste jedno i s nama.

Vi zapovijedate Bogu, vi Ga dozivate i raspolažete s Njim po svojoj miloj volji.

Mi držimo vas, vi držite Njega; i sve se drži zajedno u jednoj jedinoj Crkvi.

Vi ste u pravom smislu riječi Red, koji uredjuje cijelo tijelo.

Sve je samo jedna prošnja, sve je samo jedna žrtva.

Kad ste odijeveni u zlato i lan, s oltara okrećući se k braći.

Uzimajući sa sobom bijedno čovječanstvo i prikazujući ga svojim raširenim rukama / Paul Claudel, L'Offrande du temps.

To znači, da je svećenik jedini ovlašten za apostolski rad; ne, i svjetovnjaci, osobito danas, u vrijeme teške krize zbog pomanjkanja svećenstva, mogu i moraju raditi oko spasenja svoje braće.

Koja su im svojstva u prvom redu potrebna?

Ona duboka poniznost čovjeka, koji ne traži da navijeśta sama sebe, nego sav isčezava pred Onim, kojega želi dati drugima, da Ga upoznaju.

Gledajte sv. Ivana Krstitelja. Došli su, da ga potraže. Da nije on Mesija? Ne. On, Ivan Krstitelj, nije čak ni vrijedan da odriješi remenje na obući Onoga, koji je Učitelj i Spasitelj. "Gle, to je On, tamo, Mesija!" I Ivan pokaže na osobu u priprostom ogrtaču, ko-

ja se upravo pomolila iza pješčanog nanosa i približavala se.

K Njemu on šalje svoje slušatelje i svoje vjerne sljedbenike. "On, Krist, mora rasti, a ja padati." / Iv 3, 30 / Divna nesebičnost.

Andriji je bilo dano, da pristupi Gospodinu. On to javlja bratu Šimunu:"Znaš što? - Mesija - Pa da, ja sam Ga našao!" Andrija ne daje:"Ja ću ti reći, tko je on." Nije potrebno da ideš k Njemu", kao da se boji da više ne će biti na prvom mjestu. Ne, on naprotiv poziva Šimuna, da dodje sam lično potražiti Učitelja. I "Odvede ga k Isusu", kaže sv. Pismo./Iv 1,42/

Posrednik nema prava prisvajati si slavu ili korist; privoditi k Učitelju - to je njegov Kad ovo učini, neka isčezne.

Gledajte sv.Pavla; što on hoće? Razviditi u dušama Krista do punine muževne dobi, i to okupljujući što veći broj Spasiteljevih učenika i postizavajući od svakog pojedinca maksimum evandjeoske savršenosti. A što je kod toga tražio za sebe on, Pavao? Nad, o, da! Slavu? Nikak Nil scio nisi Jesum. Pavao, ništa! Isus, samo Isus.

A zar nam i sam Naš Gospodin ne pruža divni primjer ove neobaljive nesebičnosti? Što tr ži Spasitelj? Da ljudi uzljube Njegova Oca. To je Njemu sve, On ne traži ništa drugo. Otac, Otac stalno govori o Njemu, tako da Mu je jednog dana rekao Filip:" Ali, Gospodine, uvijek nam govoriš o Ocu; pokaži nam Oca; to će još mnogo više vrijediti".

Reći svijetu riječi, koje Mu je Otac povjer da ih preda svijetu, eto Njegove evandjeoske misije:"Otac je veći od Mene. Ja vam ne bih znao ništa reći, kad mi ne bi Otac dao riječ za vas." A kad Apostoli ispituju, kako treba moliti, naš Gospodin ih uči Oče naš u kojem On sam nijednog časka ne dolazi u obzir, osim na početku, u riječi " Naš ", u kojoj vrlo vjerojatno aludira na Sebe, ali s koliko diskrecije. - Sve je upravljeno jedino Ocu. - I mogli bismo navesti mnogo takvih mjesta iz Evandjelja. Evo ih nekoliko:

Druga se mjesta mogu naći u "dvije brojke La devotion au Pere et Paternité divine, in ternité humaine. / A. de la P., Toulouse /.

"Sin ne može činiti ništa sam od sebe, osim onoga, što je vidio da Otac čini."

"Jer kao što Otac ima život u sebi, tako dade i Sinu, da ima život u sebi; i dade Mu vlast, da sudi".

"Ja ne mogu ništa činiti sam od sebe. Kako čujem tako sudim... jer ne tražim volje svoje, nego volju Onoga, koji Me je poslao."

"Djela, koja činim, dade mi Otac, da ih izvršim."

"Ja dodjoh u ime Oca svoga" / Iv 5, 16-

"Nisam sam, nego ja i Otac, koji Me je poslao."

"Neka mi bude dovoljno, da vam kažem: onaj, koji Me je poslao, ne vara: i ono, što Me je naučio, ja govorim na ovome svijetu."

"Ništa sam od sebe ne činim, nego kako Me je Otac naučio, onako govorim ... i Onaj,

koji me je poslao, samnom je... Ja svagda činim, što je Njemu drago." / Iv 8, 21 - 30 /.

"Nisam došao sam od sebe, nego Otac Me je poslao." / Iv 8, 42 - 51 /.

-·-·-·-

Ne raditi za sebe, nego za Boga, za Krista, to je prvi uvjet svakoga u istinu uspješnoga apostolskog djelovanja. Ali raditi za Boga, za Krista, to se može razumjeti na tisuću načina. A jedini je dobar način taj, da svom ljubavlju zavolimo stvar, koju smo prigrlili.

Da se revnost može u istinu nazvati revnošću, mora biti strast, plemenita ljubomora: zelus eius, zelus ignis atque flamarum, žarka i vatrena revnost. Biti u istinu gladan i žedan pravde, patiti kod pomisli na one koji trpe: "Žao mi je naroda." Ne smije to žaljenje biti samo osjećaj, samo riječ, nego ga moramo pokazati djelom; ono mora biti istinito i djelotvorno. Non verbo neque linqua, sed opere et veritate.

Kad duše najprije osjete, da je onaj, koji im hoće dobro, potpuno nesebičan, a zatim vide, kako ih žarko želi usavršiti, tada dopuštaju, da im pristupi i da ih ponikne; osjećaju neku toplinu, koja ih obuzima poput tople struje u koje se blizini topli ledenjak. Ljudi se opiru svemu, ali se ne opiru onome, koji gori od revnosti, predpostavivši da je ta revnost nesebična, kako smo rekli, i da je osim toga razborita, kako ćemo to reći.

Tko će, na pr. izmjeriti dobro, što su ga

učinili, zahvaljujući svojoj žarkoj ljubavi, Pierre Poyet i Antoine Martel, prvi na višoj učiteljskoj školi, drugi na Sveučilištu.

Kad Poyet nije mogao predoboti jednog druga, pisao je: "Čini mi se, da mi je jutros Krist govorio: Samo o tebi ovisi, da se ova duša spasi, da uzvjeruje u mene, da me uzljubi. Hoćeš li imati dosta vjere, ljubavi, da je predobiješ za Mene?" Drhtao sam od užasa pred tom strašnom odgovornošću: spas jedne duše."

Drugi put: "Htio bih postati trgovcem velikodušnosti i tražim drugove."

Antun Martel bio je sjajan učenjak, profesor slavenske književnosti na sveučilištu u Lille-u. Morao je prigodom zasjedanja na sveučilištu u Montpellier-u /Uskrs 1931./ održati predavanje "O ljubavi prema bližnjemu i o staleškim krepostima". Tom je zgodom rekao.

"Provoditi u životu ljubav prema bližnjemu znači prije svega htjeti služiti bližnjemu, posjedovati duh, koji stvara u nama raspoloženje, da svojoj okolini uštedimo boli i da drugima pribavljamo dobra, pa i onda, ako pri tom moramo žrtvovati dio svojih dobara: novac, vrijeme, zdravlje, umne sposobnosti, stvarne vrednote.

Mi smo jedna od dviju Božjih ruku: ona, koja može privući dušu izvana, dok je druga

zahvaća iznutra.

Mi donekle možemo ukloniti iz duša naše braće ono, što smeta, da im Bog pristupi.

Nakon što smo dugo sunčali svoja srca na zrakama evandjeoskih istina i pustili, da ih one proniknu, uspjet će nam jedino, da se oslobodimo od svojih upornih ljudskih obmana".

Predbacuje samom sebi, da mora pisati o ljubavi, a da je ne provodi u život. A ipak, kako je ljubio svoju braću!... Da li ga vodi radoznalost, nauka? Mnogo više "simpatija" u potpunom smislu riječi, želja, da trpi s onima, za koje sluti, da trpe...

"Osjećam s onim, koji se muči i trpi i mislim, da bi mi bilo drago, kad bih mogao dijeliti na neki način njegovu bijedu i kad bih dragovoljno podnosio nevolje, koje on mora trpjeti..."

"Promotrimo samo za sebe ovu želju: dijeliti trpljenje s onim, koji trpi. Što mislite o tome? Strogo uzeto, to je nesmisao. A ipak imade u ljudskoj duši /ne samo u duši kršćanina/ nešto, što nam govori, da simpatija može katkad biti ono, što etimološki znači sama riječ "trpjeti s nekim zajedno". A kad želimo dijeliti boli nekoga, koji je teškoduševan, zar nam to ne pomaže, da shvatimo želju za trpljenjem, koju su osjećale tolike svete duše, i to samo zbog toga, što su znale, da je Gospodin, kojega su nada sve ljubile, podnio mučeništvo, i da dalje trpi u svom Mističnom Tijelu, da " trpi smrtnu muku sve do svršetka vijeka?" Ne krije li se u tome nešto poput najuzvišenijega svjedočanstva ljubavi? /Vidi njegova Pisma, izdao P.Deffontaines, éd. du Cerf, str. 172./.

Martel je tu dodirnuo najdublje razloge, zbog kojih se valja žrtvovati za duše. Moramo ih ljubiti osobito s tri razloga: jer svaka od njih predstavlja malo Krvi Isusove / tko zna? možda i puno/, jer je svaka sastavni dio, možda znatni u Božjem kraljevstvu, jer kad njoj činimo dobro, činimo to Samome Kristu, u Njegovu Mističnom Tijelu.

-·-·-·-

Kad apostol zaista ne zastupa svoju stvar, nego Božju, svjedoče o istini, koju naviješta, a posjeduje sigurno i iskušano sredstvo spasenja, onda mirnotvrdi ono, što donosi. i ništa tako ne osvaja, kao ova blaga nepopustljivost, kojom on svjedoči, ova mirna sigurnost, ova činjenica, da kod njega nema okolišanja, kompromisa, krivudanja, promjene, oprieke i protivurječja u pojedinostima: to je tako i nikako drugačije, i tu se ne može ništa, ni jedno slovce promijeniti, radije će se dati smrviti: "Što jest, jest; što nije, nije".

U ovom smislu treba shvatiti Gheonove riječi: "Svetac nije nikada popustljiv", i upravo je zato privlačiv. A naš Gospodin, najveći od svih svetaca, u tome je savršeni

primjer.

Volimo onoga, koji se afirmira, koji daje dojam sigurnosti, za koga znamo, kad je nešto rekao, da je ti istina i da od toga nikada ne će ništa poreći. Toliko ljudi krivuda, okoliša, grade se finima, bilo iz straha, bilo iz proračunane lukavštine. "Kombinacija" ne osvaja nikada; ljudi to podnose, ali se ne dive.

Isus ostaje kod svoga, pa i onda, kad vidi, da je koga pogodio. Nauka, koju donosi, blaga vijest, dolazi Mu odozgo; predat će je netaknutu, ma što se dogodilo, a svijet to voli, pače i onda, kada prosvijeduje i kad se ne pokorava.

Mnoge Spasiteljeve pouke uznemiruju javno mnijenje: bilo da se radi o zahtjevima, koje postavlja ljubav prema bližnjemu, o opraštanju uvreda, ili opraštanju grijeha onima, koji se kaju; bilo da se radi o prednosti nutarnjih motiva /bezazleno oko/ pred mehaničkim vršenjem obreda; bilo da se radi o pogibelji bogatstva ili farizejskog duha, naš Gospodin ne zaslađuje svoju nauku ni u čemu. Pa ni onda, kad se radi o sigurnosti stvarne prisutnosti u sv. Euharistiji, o vječnosti paklenih muka, o ljepoti uskog puta i tijesnih vrata. To je navelo vecinu slušatelja, da kažu: "Durum est hic sermo." "To je pretvrdo, hajdemo". Kakvog li pouzdanja u onih, koji su povjerovali, i kako će oni u danom času, - i samom krvlju - znati posvjedočiti svoju privrženost tomu Učitelju, čijoj odlučnosti nema ravne.

Kako će sveti Pavao, kad ustreba, odlučno nastupati po primjeru Isusovu?

Predbacuju mu, što je govorio o Uskrsnuću mrtvih, i zato ga pozivaju pred sud židovskoga Velikog Vijeća. Hoće li uzmaknuti, tražiti neki izgovor?... Naprotiv, upre oči u vijeće i rekne: "Gradjani, braćo moja, ja vjerujem u Uskrsnuće mrtvih" /Dj.ap., 23/. Nesretnik, upropastit će se! Naprotiv, njegova hrabrost spašava; predobiva za nj mnoštvo, koje viče: "Nikakva zla ne nalazimo na ovome čovjeku."

Osobito mladež voli hrabrost: klasičan je primjer onoga pomorskog potporučnika, koji je izgubio svoju krunicu. Jedan ju je drug našao: "Čije je ovo?"-"Moje." Mislite li, da su prasnuli u smijeh, i da je potporučnik izgubio upliv i poštovanje? Nipošto! Baš obratno; jednog dana, kad ovaj ili onaj od njegovih drugova bude osjetio sav svoj kukavič - luk, kad se nadje u nevolji i osjeti se slabim, znat će potražiti toga hrabrog mladića, da kod njega nadje utjehu i pomoć.

Ništa tako ne odbija kao polovična velikodušnost. Naš Gospodin ovakve nije volio. Vještа mješavina odvažnosti i kukavičluka - to je odvratno. Ono, što nije ni hladno, ni vruće, nego mlako, odurno Mu je; On to izbacuje iz svojih ustiju.

"Ne smije se popuštati zlu", kaže Claudel, "ne smije se popustiti laži; što se tiče duhovnog zla, tu treba učiniti samo jedno

uništiti ga." A Vigny: "Svaki je čovjek, koji imade ideja, ali ih ne poveže u potpuni sistem, nepotpun čovjek". Još kratko kaže Goethe: " Ako si vidio potpunoga čovjeka, vidio si nešto veliko."

Volimo ljude, koji su, kako se ono veli "od komada". Zašto su oni tako rijetki? Kod tolikih se krštenika"krsna voda tako brzo osuši", rekao je okrutno, ali i odviše istinito Heine. Kolike li štete, i kako je to žalosno! Zar nismo čuli pripovijedati, da su nekada Irci krštavali dječaka tako, da je kršteniku desna ruka ostala izvan vode,"kako bi se kasnije bez grižnje savjesti mogli služiti tom rukom, da zadave neprijatelja, da miluju svoju ljubavnicu, ili da vrte posudu s kockama". Koliki bi ljudi bili sretni, da im jedan dio njihova bića nije pokršten,ili bolje, koliki žive tako, kao da im ovaj ili onaj dio njihova bića nije poliven krsnom vodom! A kako je divno naći nekoga, koji je zaista potpun čovjek, u svemu dosljedan, kod kojega je sve obilježeno krsnim pečatom.

"Kako se zoveš?" pitao je rimski upravitelj Rictijevar mladog Kvirina. "Kako se zovem? Kršćanin.". I nisu nikako mogli izvući iz njega drugog odgovora. Mogao je reći:"Moje ime? Kvirin." - On kaže bolje: C h r i s t i a n u s.

"I ti dakle pripadaš onom svetom udruženju? Zar ne, ti se zagrijavaš za Krista?"

Čujem dva odgovora: jedan; odvažan: da! I ponosim se time! Drugi, kukavički: Oh! znaš, prijatelju moj, taj i taj odvukao me tamo. Nisam ga htio odbiti.

Tu se osobito misli na mladiće. Cela tient à l'usage premier qui a été fait de ces pages. Neka svaki čitatelj ili čitateljica. povuče iz toga korisne zaključke prema svojim potrebama.

Poznamo ovaj drugi način. Zar ne podsjeća na odgovor nekog apostola, u prepirci sa služavkom, uvečer onog dana, kad su uhvatili Spasitelja?: "I ti si jedan iz Galilejčeve čete?" - "Galilejac? Ne znam, tko je to!"

Koje je od ovih dvaju držanja privlačivije: ponosni odgovor ili kukavičko izmicanje?

Moramo nadalje napomenuti, da Krist ne nastupa oholo, kad se afirmira. "Je li istina? Da nisi Ti kojim slučajem Sin Božji?" - "Tu dixisti. Jest, istina je." - To je dosta i ni riječi više nije rekao.

"Vi zovete mene Učiteljem i Gospodinom, i pravo velite, jer jesam." /Iv.,13,13/.

"Vi se nemojte dati nazivati Rabbi. Samo je jedan Rabbi, onaj, kojega je Otac poslao" /Mat., 23, 1/.

Apostol mora nasljedovati Učitelja. Da njegova odlučnost i neka blaga nepopustljivost bude osvajalačka,ne smije se u to miješati

njegov "ja", Ne dolazi u obzir onaj, koji govori. Važno je samo ono, što govori.

Poglavlje drugo

S I Č I

/Nastavak/

Dok čvrstoća u načelima mora biti apsolutna, dotle prilagodjivanje pojedinim osobama mora ići tako daleko, koliko je samo moguće.

Zar se naš Gospodin nije davao svima, djeci, grešnicima /Mariji Magdaleni, Šimunu, ženi preljubnici, bjesomučnima, bojažljivima/, bojažljivima /Nikodemu/, zbunjenima /učenicima iz Emausa /, osudjenima / razbojnicima /. Nikome on ne daje prednost, osim najbijednijima. Uzima na svoja ramena izgubljenu ovcu, prilagodjuje se svakome. Sv. će davao vijerno nasljedovati ovaj Uzor, postat će svima sve, da sve predobije za Krista / I Kor 19, 22 /. Dobri Učitelj ne prelama napola skrhanu trsku, ne gasi sijenj, koji još tinja. Kad Ga pitaju, kako će naučiti moliti, On im tumači.

Još više: rekao bi čovjek, da On nema drugog posla, nego da bude na raspolaganje onima, koji Ga pitaju i mole za pomoć. On nije užurban. Mi tako teško otvaramo svoje srce nekome, tko se uvijek žuri, ili je prezaposlen."Kad vidje Isus silan svijet, uziđje na goru i sjedne"

/ Mat 5, 1/. Drugi put:"Izidje Isus iz kuće i sjede kraj mora... Ušao je u ladjicu i sjeo" / Mat 13, 1-2/... "Kad je sjeo učio je narod" / Lk 5, 23/.

Kakve li pouke. Sjesti znači učiniti, da duša iz našega držanja osjeti:"Ja sam posve tvoj. Možeš mi se povjeriti, ja pripadam tebi. Da ti znaš, kako mezanima ono, što ćeš mi reći." Apostol tako radi, jer poznaje ljudsku dušu.

Georges Duhamel mogao je s pravom napisati:"Većima ljudi trpi, jer osjećaju neku zapuštenost, trpe, što nisu ničiji, što se uvijek davaju uzalud. Dajte, pružite ruku i prihvatite."A još kraće kaže Ernest Hello:"Pogoditi utome je veličina ljubavi."

Pružiti ruku, pogoditi, umijeti govoriti jedan čas o nuzgrednim stvarima, kako bismo pomogli onome, što s nama govori, da u poželjnom času kaže ono, što mu je bila potreba da ispovjedi, a nije se usudio priznati. Rene Bazin govori na jednom mjestu o onom seljaku, kojega je poznavao i koji bi u ranu zoru odlazio na svoja polja, gdje bi nagnut nad njivom slušao kako niče sjeme. Znati prisluškivati klicama, pomoći im, da niknu, smrviti pretešku grudu, koju sjeme ne može podići, dati razumjeti stiskom ruke, smješkom, jednom riječi usput izrečenom, da smo na raspolaganje, spremni da primimo, da saslušamo, da idemo rame uz rame, - da se dadnemo.

Kad branimo Božju stvar, jasno je, da ne smijemo sebi umišljati, da smo kod toga jedini potporanj, moramo sve sami izvesti. To je drugi način, kako ćemo vježbati nesebičnost, koja tako neodoljivo osvaja.

Ako je itko mogao sam izvesti djelo Otkupljenja, nije li to bio naš Gospodin? Zar je Njemu trebala nečija pomoć?

No, On je u poniznosti, kakvoj nema ravne, izabrao suradnike, okupio učenike, ne da Mu budu dvorjanici, nego da od njih zatraži tu čudnovatu uslugu, da Mu pomognu spasiti svijet Njemu, Gospodar svijeta.

Vrlo često, mjesto da sam ide navještavati riječ i pomagati, šalje učenike. Oni će sve uraditi isto tako dobro, kao i On. Nadkada će Njegovim dopuštenjem učiniti i bolje od Njega. Gospodin im je to rekao:" Činiti ćete ista čudesa kao i Ja, dapače još i veća." I naš će Gospodin u nesebičnosti poći tako daleko da će za Sebe odabrati neuspjeh, kako bi omogućio drugome, da ostvari Njegov program. Isus sam ne će završiti svoje djelo. On će umrijeti raspet na križu, pobijedjen, a svi će Ga Njegovi apostoli ostaviti i pobjeći. Morat će doći Duh Sveti, da započne evandjeosko osvajanje svijeta.

Lako je primjeniti ovo na naš slučaj. Htjeti, da nam drugi pomognu; ne postaviti sebe za središte, iz koje će izvire sva plemenita djelatnost, izabrati suradnike, dati im posla, voljeti, da uspiju, voljeti da uspiju bolje, nego što smo mi sami uspjeli.

Ništa ne izaziva veće udivljenje, bez sumnje za to, jer je veće samo po sebi teško, i jer je zaista vrlo rijetka pojava

Dopustiti, da drugi rade s nama, - takvo odricanje jako privlači. Pravo je, da im dopustimo da rade uz nas, to znači, da se kod apostolata služe drugčijim načinom negoli je onaj za koji smo mi inače najviše zagrijani; priznati da je bilo prije nas požrtvovnih apostolskih radnika, čiji je rad takodjer bio plodan.

Osobito mladi, svom dušom zaneseni za svoj način apostolata, koji su pronašli, mogu lako biti strogi u svom sudu i prezirati one, koji se potpunosti ne drže njihova načina kod svog apostolskog djelovanja." U kući Očevoj ima više stanova." Drugi opet lako sebi zamišljaju, a ponekad ne usteručavaju se tvrditi, da drugi prije njih nisu ništa učinili. Da li naš Spasitelj prezire prošlost? Nipošto. On, koji jee trebao ustanoviti Novi zavjet, ne poriče ništa od onoga, što je vrijedno u Starom Zavjetu. Često se poziva na nj, citira proroke. "Nisam došao ukinuti, nego usavršiti." Nadahnjujmo se ovom poukom. Da nove okolnosti traže novi način apostolata, to je posve jasno. Osim toga, kad se netko svom dušom dade na neki posao, to ga tako zaokupi, da više ne vidi sve ono lijepo što su drugi učinili prije njega ili što čine sada, istodobno s njime. To stoji. No ovakva ograničenost može duše odbiti. Pravi je apostol širokogrudniji. On doduše prijanja svim srcem uz svoj rad i svoj način. Ali on znade u isto vrijeme priznati i plodnost onog rada i

onih načina rada, koji su postojali prije njega, ili koji postoje istodobno s njime. Marka revnost osvaja, samo onda, ako je širokogrudna. Oni, čiji je duh ili srce tjesnogrudno, nikada ne privlače.

Apostol je u Kristovoj službi. Ali o kakvoj se službi radi? Da li to znači služiti samo neko vrijeme, koji puta, tu i tamo, sa prekidima, na mahove, kada puštamo, da sve ide nizbrdo ili se tu radi o nekoj stalnoj službi, svakog sata, svake minute.

Može li Kristova stvar imati praznike? Drugim riječima, zar će u nekim časovima Kristova Krv teći uzalud, Otkupljenje biti neplodno? Zar Kraljevstvo Božje ne traži svakog časa pomoćnike; zar duše ne trebaju svakog trenutka naše pomoći: ne viče li Krv Kristova neprestano prema nebu?

Nije dosta biti apostol samo pola sata na dan, ili samo za vrijeme društvenog sastanka, u ovoj ili onoj okolnosti. Treba biti apostol cijelo vrijeme, dvadeset i četiri sata na dan, i šezdeset časova u svakome od tih dvadeset i četiri sata. Ne ide to onako, kao kod Molierea Maitre Jacques-a, koji oblači čas jedno, čas drugo odijelo. Apostolat je neprekidni rad, koji ne traži u svakom času isti način, ali traje neprestano.

Gledajmo ovdje opet našeg Gospodina. Ni

jednog trenutka ne zaboravlja, što je i što mora činiti. Bilo da je u sinagogi ili u kući, u ladji ili na obali, u razgovoru sa Samaritankom ili s Pilatom, pred svojim apostolima ili pred sucima, svuda Ga prati svijest Njegove misije. "Moj Otac neprestano radi i ja takodjer radim." / neprestano Iv 5,17/. Veliko djelo spasenja svijeta jest tkivo, koje se neprestano dalje tka, bez rupa. Rečenica, koju smo upravo pročitali, izrekao je naš Gospodin kao odgovor farizejima, kad su Mu predbacivali što je izliječio bolesnika na dan subotnji.

Svakog trenutka Bog nam daje bivovanje i život i uzdržava nas na životu; svakog trenutka Božja nas milost snažno potiče, gratia urget nos. U svakom trenutku trebaju nas duše i Otac traži, da Ga slavimo, i Sin moli, da Mu pomognemo.

"Nisu prestali ni jedan dan, da uče i propovijedaju" / Dj. Ap 5,42 / rečeno je za Apostole prvih vremena Crkve. Značenje ovog pravila i danas je jednako važno i nužno. Ne će svaka okolnost tražiti od nas isti način djelovanja; postoji apostolat za vrijeme rada i apostolat za vrijeme praznika; ali nema i ne smije biti praznika za apostolat. Quotidie operatur. Tako radi Otac; tako je radio Krist; tako djeluje Duh Sveti u nutrinji duša, zovući ih i pomažući im u svakom trenutku, premda one toga često i ne znaju. Tako rade Dvanaestorica: ne prolazi ni jedan dan,

a da ne naviješćuju Krista; tako rade svi apostoli, ako su ostvarili svoj apostolski poziv. /- Imade lijepih primjera ove revnosti, koja j uvijek budna, na pr. kod Poyet-a, "Vie" od P.B sières-a, str. 55, 216 i t.d.- Vidi i upute, ko je je Abbé Cardijn dao J.O.C.-/

Apostoli su radili svom svojom dušom, sva kog časa. Evo pouke; drugčija ne postoji.

-·-·-·-·-

Iščeznuti iza Učitelja, kojega moramo navješćivati, to je prvo pravilo svakog apostolata, koji želi privući duše.

Osim toga: posvetiti se neugodnim dužnostima, znati - kako se ono kaže - "Sići u pojedinosti", ne zadovoljiti se lijepim planovima nego preći na konkretno, jer smo zabrinuti oko skromne stvarnosti.

Svi su veliki osvajači takvi, bilo da se zovu Napoleon I., Foch, Lyautey: jasno i pronicavo gledaju cjelinu, stvaraju sinteze; a u isto vrijeme brinu se oko ostvarenja sitnih pojedinosti.

Prije nego što dozovemo u pamet primjer svoga Božanskog vodje, poslušajmo časak jednog ljudskog vodju.

Evo Lyautey-a. U svjek akcije par excellence. "Animal d'action", kako se sam definira, si na inteligencija, o tom nema sumnje, ali k tome i možda naročita inteligencija, koja posjeduje

moć ostvarivanja, i koja ima posebnu odliku da se može prilagoditi stvarnosti. Zamislit dobro je. Ostvariti - to je sve.

On ne traži upute samo u knjigama, ne kod upravitelja pošte, kod najnižeg funkcionera, kod svih onih, koji su se "uhvatili u koštac sa stvarnošću", kako on kaže. Okružnice, apstraktne naredbe, - sve to traži prilagodjivanje, preudešavanje, ispravke. On ide tako daleko, da naziva gotove pravilnike, izradjene bez obzira na praksu, - "jednim od svojih najvećih neprijatelja", i tvrdi, "da se u radu, kao i u znanosti, teorije moraju prilagoditi dogadjajima i činjenicama". "Tek na licu mjesta", dodaje on, "upravljajući ljudima i stvarima naučit ćete svoj posao."

A zar Krist, najveći od svih vpđja, prezire neznatne pojedinosti, polagano napredovanje, neumornu strpljivost, da svlada zapreke, naoko neznatne, ali u stvari veoma važne?

Kako, na pr., pomno postupa, kad bira i pripravlja svoje učenike!

Kolikom li pomnjom traži način, kako da pristupi ovoj ili onoj osobi! Sjetimo se prizora s Nikodemom, sa ženom Samaritankom, sa časnikom, čiji je sin bolestan... Nema toga mjesta, kojim se Spasitelj ne bi znao okoristiti. On umije isto tako dobro zapodjenuti razgovor sa Zahejom, koji se popeo na divlju smokvu, kao i s Natanaelom, koji se zaklonio pod svoju smokvu, sa Simonom farizejem u blagavaonici i sa Samaritankom na rubu zdenca,

s učiteljima Izraela u sinagogi i s uzetim pod strehom piscine.

I kad s nekim govori, kako umije - ravnajući se prema toj osobi - upotrebiti najdjelotvorniju metodu, da postigne, što želi.

Nekada jednim pitanjem izaziva odgovor, koji očekuje:"Što govore o meni, tko sam ja?" - Jedni kažu, da si Mojsije, Drugi, da si Ilija. Neki ope da si jedan od proroka. - A vi, što vi mislite? - "Ti si Krist, Sin Boga živoga."

Drugi puta kaže koju izreku, koja pobudjuje radoznalost, ili izriče snažnu tvrdnju.

"Tko hoće da sačuva život, izgubit će ga."

"Ako te ruka tvoja sablažnjava, odsjeci je."

"Što svežete na zemlji, bit će svezano i na nebesima."

"Kamo ja idem, vi ne možete doći."

Kadkada, ali rijetko, plane, da bi svoju pouku utisnuo što dublje u srca slušatelja. Treba poštivati hram Božji; tjera prodavače bičem od remenja; tako će bolje zapamtiti pouku: "Kuća Očeva nije razbojnička spilja." Ili, kad se radi o tome, da posrami licemjerstvo:"Zmijski rode, objeljeni grobovi!"

U većini se slučajeva njegov ton ne pojačava. Obično je jednostavan, familijaran; kadkada veoma ozbiljan. U svim prilikama savršeno se prilagodju je onima, s kojima govori.

Isus ne opći neusiljeno i srdačno samo s djecom, s Dvanaestoricom, sa svojim najbližim znancima, Martom, Marijom, Lazarom, nekim učenicima. On govori sa svakim, koga sretne, bilo da su to ljudi od položaja, suci, protivnici. Govori ljudim

svako dobi, svih staleža. Položaj osobe nikad mu ne smeta. Govori tako, da Ga svatko razumije; kaže upravo ono, što iziskuje dotični čas, čeka trenutak, koji je Bog odredio, ostavlja za kasnije ono, što sada ne bi koristilo: "Non potestis portare modo". "Qui potest capere, capiat"; Tko može shvatiti, neka shvati.

Prema potrebi On će i kasnije jurišati, ako se pruži prilika, a ponestane li je, stvorit će drugu, samo ako slušatelji pokažu dobru volju i ako ne žele i dalje ostati gluhi.

Osim toga, kad znade da bi ga pouka zadilazila mnoštvo, onda traži od svojih "izabranih", da je privremeno zadrže za sebe: Ne mu bacati - izraz je neobično jak - margaritas ante porcos. To nipošto ne znači, da On ne bi htio obuhvatiti cijelo stado, ali ni sve u istom stupnju za svakoga, a niti za svakoga u svaki čas; Milosti jednoga nisu milosti drugoga. Tà "imade mnogo stanova u kući Očevoj".

Ako je polučio kakav sjani uspjeh, ili učinio veće čudo, pripisuje svu slavu Bogu, "koji jedini može dodati rastu jedan lakat". "Prije svega tražite kraljevstvo Božje". zatim, ili se On sam povuče, ili traži od ga, na kome je učinio čudo, da se povuče.

Nakon što je uskrisio dvanaestgodišnju djevojčicu, kćerku predstojnika sinagoge, Jaira, naš Gospodin zabranjuje njezinim roditeljima, da ikome govore o čudu./Lk 8,56; Mk 5,43/. Kad je odzdravio dvojicu slijepaca,

zaprijetio im je: "Nikome ne kazujte"/Mt 9,30/. Gubavcu:"Čuvaj se, da kome što ne kažeš" /Lk 5, 14; Mk 1,41; Mt 8,4/. A nakon što je ozdravio čovjeka s usahlom rukom i druge bolesnike"strogo im je branio, da ga ne razglašuju. Isto je tako zapovjedio svim bolesnicima, koje je ozdravio, da šute" /Mat 12,16/.

Nakon umnoženja hljebova sklonuo se sam, da izbjegne čašćenju, kojim Ga je htjelo proslaviti mnoštvo.

A što je naš Gospodin običavao činiti, kad bi doživio uspjeh u apostolatu, to isto traži, da se čini kod svakog dobrog djela:"Nemojte činiti svoja dobra djela, da vas drugi vide. Kad daješ siromasima, ne trubi pred sobom. Neka ne zna tvoja ljevica, što čini tvoja desnica. Otac tvoj, koji gleda u tajnosti, naplatit će ti." /Mat 6,3/

"Kad se molite, ne budite kao licemjeri, koji traže, da ih ljudi vide. Ne. Udjite u svoju sobu, zatvorite vrata i molite u tajnosti" /Mat 6,6/. " Kad postite, nemojte činiti umornost, da ljudi vide kako mučite svoje tijelo... Naprotiv, pokažite na poseban način svoje veselje"/ Mat 6,18/.

Iz svega ovoga slijedi: Mudri i strpljivi rad oko pojedinosti, briga za skromno, ali uspješno praktično ostvarenje, što točniji izbor najboljih postupaka, da se predobiju duše, - a kad se dogodi, da uspjeh okruni napore, znati se povući, oduravati isticanje i"bleviranje": to je dragocjena pouka, kojom se može izvanredno okoristiti.

Poglavlje treće

"....de coelis

D O Ć I S N E B A

Što hoćemo da donesemo svojoj braći? Nešto ljudsko? Ne, nego nešto božansko.

Kako ćemo to moći, ako nismo najprije sami rezervoari onoga, što je božansko, i to u onolikoj mjeri, koliko je čovjeku moguće?

To je A.B.C. svakoga vrhunaravnoga djelovanja na bližnjega: svaki apostol mora biti orudje povezano s Bogom, instrumentum Deo conjunctum.

Nema sumnje, da talenti, inteligencija, koja uvjetuje uspjeh, psihološka pronicavost, koja daje finoću i ispravni način u postupku s dušama, zanos, koji osvaja, ugodna sigurnost, koja ne pozna plašljivosti, duh inicijative može sve to osvajati. Ali, ako iza svega toga nema ogromnih zaliha onoga božanskog, koje su spremne da stupe s apostolom u bojni red, apostolat će uskoro zapeti; radit će se možda mnogo; uraditi se ne će ništa. Izvana mnogo buke, iznutra ništa ozbiljna; skele podignute samo ljudskom rukom, koje će srušiti prvi dašak vjetra.

-·-·-·-·-

Prvi stupanj sjedinjenja s Bogom, koji je apsolutno nuždan, bitno sjedinjenje s Bogom jest stanje milosti.

Što bi se dogodilo, kad bi nam palo na pamet, da cijedimo mlijeko kroz vreću od ugljena, kakve prodavaju cestni prodavači ugljena na na ulicama? Što bi ostalo od bjeline ugljena nakon takvog čina? Što su kod apostola ljudske nesavršenosti upadnije i jače, - sebeljublje, sebičnost, duh kritike, oholost, nečistoća, - to su milosti Božje, koje dolaze dušama preko njega, jače izobličene, okaljane, pomiješane drozgom i odvratnim česticama, i zato oslabljene.

U tom pogledu puno se više zahtjeva od apostola, koji je svjetovnjak nego od svećenika. Zbog neusporedivog dostojanstva, na koje je podignut, svećenik je bez sumnje obvezan na najviši stepen svetosti, koji se može postići. Ali njegova svetost ne utječe na opus operatum, kad dijeli sakramente; drugim riječima, valjanost sakramenta je neovisna o svetosti svećenika - a to je divno milosrdje Božje. Ako ova svetost kod dotičnog svećenika postoji, djelotvornost sakramenta bit će to veća /u sporednim učincima/, ali ona ne uvjetuje apsolutnom nužnošću sakramentalni čin; on ima svoju vrijednost sam po sebi.

A ako laiku, koji ne može dijeliti milost putem sakramenata, i koji ne može dati od sebe drugo nego opus operantis, kako se kaže, t.j.:

svoju vlastitu krepost, - ako mu manjka i onaj najbitniji stupanj kreposti, najbitniji stupanj kreposti, ako naime nije u stanju milosti, kad radi u apostolatu, što će moći donijeti svijetu, koji ga okružuje, ako ne prazne riječi, mrtva djela? Kako će probuditi život, kad sam nije drugo nego lješina? Ako apostol laik nije duša, koja živi božanskim životom, ili barem takva duša, koja se bori, da živi božanskim životom, onda je on tek mrtav mehanizam.

"Prošla su ona vremena", kaže negdje Mauriac, " kad se moglo ispovijedati načela, koja se nisu slagala sa životom, što su ga ti ljudi provodili. Koliki su se... trudili da dovedu u sklad ljubav prema katolicizmu i nutarnju anarhiju... Ono, što će nas spasiti.... jest činjenica, da su mnogi mladići shvatili, što se od njih traži 'u tajnosti njihove savjesti', da njihov javni život bude plodan." /Echo de Paris, 4 mars 1934./

Ta uputa ne vrijedi samo za ovaj čas, ona je obvezatna za svaki plodonosni apostolat svih vremena.

·-·-·-·-·-·

Što smo dosada rekli, predstavlja tek negativnu stranu. Instrumenat ne mora biti loš instrumenat; ali ima više načina, kako se može biti dobar instrumenat. Može se služiti dovoljno i može se služiti savršeno, a izmedju ta dva stupnja postoji čitava ljestvica raznih načina, kako se može služiti. Najbolje umije

raditi i činiti božanska djela onaj, koji je najbliži Bogu, koji je najpotpunije uskla - ujen s Njegovom voljom, najbljiži Njegovu Srcu.

Na jednoj dirljivoj strani, koja ima naslov : Surađivati s Bogom, P.Leonce de Grandmaison pribilježio je : "priznata je činjenica, da iz čistih duša odsijeva neki sjaj ; one nadahnjuju dobre misli, a uklanjaju loše; djeluju kao 'sakramenat', - izuzevši milost ex opere operato, dakako, uz potpuni razmjer i potpuno poštovanje.

'Bog je tu, eto, tako su govorili ljudi, kad bi se približili jednom Stanislavu Kostki, jednom Ivanu Berkmansu, jednom Alojziju Gonzagi, jednoj Ruži Limskoj, jednoj Katarini Sijenskoj. Djeca i grešnici - ako je ove taknula milost - posebno osjećaju ovaj utjecaj. Oni su sa čistim dušama u posebnom skladu, ili u neskladu, pa od njega trpe. Zato je pobožnost prema Bl.Djevici tako privlačiva za tolika ljuda i za tolike grešnike"./Ecrits spirituels, I. Conferences, Bauch, p.20./

Tako se nalazimo pred pitanjem: U kojoj mjeri mora apostol biti sjedinjen s Bogom? A budući da je sjedinjenje s Bogom, prije svega, plod sabranosti, duma molitve, života molitve, kakav mora biti molitveni život apostola?

Zar naš Gospodin nije uzorom i ovdje, kao što je to uvijek, bilo da se radi o sabranosti i molitvi p r i j e rada ili da se radi o sabranosti i molitvi z a v r i j e m e rada ?

Kako postupa naš Gospodin prije nego što počinje propovijedati svoje Evandjelje?On moli i sabire se kroz trideset godina. Kakve li pouke za nas, koji hoćemo uvijek stići cilju prije nego što podjemo, za nas, koji smo skupili tek vrlo malo, a hoćemo da dijelimo od svoga siromašnog bogatsva, i tako uništavamo čitavo svoje imanje.

Naš je Gospodin završio pripravu za otkupiteljsko djelo; trideset Ma je godina; čas je došao, sad ćemo Ga čuti. Ne, još ne. Eno Ga, gdje odlazi u pustinju za četrdeset dana.On hoće da Njegova riječse temelji u šutnji; sabire se u samoći, daleko od svake buke, od svakog dodira s ljudima. Je li to Njemu osobno potrebno? Nipošto, ali hoće da nam dade primjer.

Hoćemo li se time okoristiti? Trčati, trčati, raditi, mučiti se, o da, koliko god hoćeš. Ali smiriti se, i ostati nepomično na svom klecalu, ograditi zidom svoje usne, ostaviti za neko vrijeme svjetovne stvari, prisiliti se da ostanemo podulje u samoći s Učiteljem,dati pravu vrijednost duhovnoj obnovi, sabranosti, jesu li mnogi za t o s p o s o b n i ?

Ne, nažalost! U tom je uzrok,da su apostolati veliki dijelom neplodni. Ne manjka ništa, što se tiče vanjske djelatnosti apostolata, a manjka tolikoj apostolskoj djelatnosti temelj predhodne sabranosti. Prije rada nije se dost.. molilo. Prije nego se išlo govoriti ljudima Bogu, nije se dosta govorilo Bogu o ljudima, - ili bolje: nije se dosta slušalo Boga, koji se htio saopćiti duši i ispuniti je.

Mojsije hoće da djeluje na svoj narod. On mu govori,ali ga ne slušaju. Tada se Mojsije dijeli od dolina,odlazi od mnoštva,ostavlja za čas svoj narod; ne da ga napusti, nego naprotiv da mu koristi, što više može.Eno ga, kako se penje na Sinaj, i zuva obuću, i traži dodir s Bogom u samoći gorskih vrhunaca. Sabire se, sluša, moli. Kada se vraća s gore, Mojsije nije više Mojsije, ili bolje Mojsije nije više onaj Mojsije, kakav je nekad bio. Usvojim rukama drži prave riječi, koje treba da govori, ne riječi, koje je on sam izmislio, nego riječi, koje mu je Gospodin diktirao, a njegovu glavu okružuje svijetlo, koje će objasniti njegovu moć, odraz njegova razgovora s Bogom nasamo. Vidio je Nevidljivoga, kako se izražava Biblija, i kad su ga Židovi dočekali, prepoznali su ne sumnjajući nimalo, da je Bog govorio njihovom vodji. Mojsije je pobijedio.Baca na zemlju zlatno tele;opaštaju mu, slušaju ga,ne čine mu ništa nažao. Ponovo će ga slijediti svi prema Obećanoj Zemlji, kroz pustinju, usprkos gladu, usprkos žeđi,usprkos zmijama,usprkos svemu.

A Pavao, apostol Pavao? Eno ga, obratio se, gori od revnosti,odlučio je, da će navješćivati Isusa, čije je učenike nekoč vrijeme progonio. Bez sumnje on će sada - a ne više ne oklijeva - poći od grada do grada propovijedati, krstiti, obraćati? - Pavao prelazi Jordan i ide preko pješčanih nasipa i odlomljenih stijena do u srce Arabije i ondje ostaje. Kako dugo, što mislite?Nekoliko dana, nekoliko sedmica? Svijet čeka. Neka brzo započne svoja putovanja! Pavao ostaje u pustinji tri godine.

U predvečerje Uzašašća Dvanaestorica su čula Našega Gospodina,kako ih poziva, da idu svjedočiti za evandjeoske istine. Prije toga rekao im je:"Idite, propovijedajte svakom narodu, krštavajte do krajeva zemlje." I sada , kad je Učitelj uzišao k Ocu, oni će se sigurno od ovoga miljskog medjaša razletjeti na sve četiri stane svijeta? - Gledate ih: zatvorili su se u dvoranu Posljednje Večere i ondje se kroz devet dana sabiru i mole:"Erant omnes perseverantes in oratione cum Maria Matre Jesu." Tek nakon tog vremena, nakon što Duh Sveti sidje na njih poći će,"da raspale svijet ognjem."

Čudnovato je, što nama pada na pamet,da zamišljamo apostolat i bitne metode za osvajanje duša drukčije nego Isus, drukčije nego Mojsije, drukčije nego Sv.Pavao.

I mi se čudimo, što nam je apostolat u nekom pogledu neplodan, što ne umijemo potpunoma osvojiti svoje doba i svoju sredinu? Na kome je krivnja?

Najbitniji uvjet, koji mora predhoditi svakoj uspješnoj djelatnosti jest poniranje u molitvu.Svijetu nisu toliko potrebni ljudi, što rade,koliko oni,koji pristaju na to, da žrtvuju svoju težnju za užurbanim radom,kako bi u sabranosti učinili svoju djelatnost plodnom. Mnogo se i užurbano krećemo, a premalo se zaustavljamo, prije nego krenemo na put.

"Kad čovjek nema ništa bolje da radi , misli", rekao je jedan humorista. Takve li bijede! Pa recimo, da je tako s"čovjekom"; ali apostol, koji zaslužuje taj sud, nije apostol. "Misliti", sabrati se, moliti, to bismo morali najprije činiti.

O, da nam je razumjeti u kolikoj mjeri naš Gospodin želi vidjeti nas uza se, da nam u tajnosti molitve priopći tajnu, kako se obraća svijet!

Zar nas ovo ne začuđuje:dok se Apostoli ne usuđuju drukčije nazivati nego slugama , Isus ih zove slatkim imenom prijatelja.Isus će reći:servus et apostolus Jesu Christi /II Petr.I,1/; Jakov:Domini Jesu servus/I,1/. A Isus ih zove:Filioli. On žeđa za njihovom prisutnošću. "Postavi dvanaestoricu", kaže Evanđelje, "da budu s Njim" /Mark,III.14/. Sveti tekst često bilježi:Erant duodecim cum illo. Dvanaestorica će biti u Kani, kod Šimuna Farizeja;Oni će prisustvovati čudesima, propovijedima.I ni ne će ostaviti dugo vremena svog dobrog Učitelja sama. Kada se naš Gospodin odmara na Jakovljevu zdencu, oni se brzo vraćaju iz grada. Discipuli abierant:.. continuo venerunt discipuli /Iv.IV,8,27/. Sv;Luka nam prikazuje Isusa, kako moli sam ; zatim se predomisli:Quum solus esset orans , erant cum illo et discipuli /Lk.IX,18/. Prisutni su kod prizora s prodavačima, s djecom, kod agonije /nažalost u prevelikoj udaljenosti/, kod Uzašašća. Često naš Gospodin,iza kako je govorio mnoštvu, upravlja nekoliko

riječi samo njima, na pr., nakon što je obećao Euharistiju, u času kad se raspršila poslovica slušatelja, jer nisu htjeli vjerovati, pita ih: "Hoćete li i vi otići?" Najdulji govor, koji je Učitelj ikada izrekao, upravljen je Dvanaestorici /Jedanaestorici, nažalost!/ poslije Zadnje Večere.

-·-·-·-·-

Učitelj želi,da Apostoli budu uz Njega, Apostoli žele, da budu posve blizu Učitelja,i to po mogućnosti - neprestano. Od ovih dviju uzajamnih želja, prva je zadržala svoju trajnu aktualnost; a kako je s našom željom, da budemo posve blizu Učitelja, i to po mogućnosti - neprestano? Imamo vremena,kolikogod hoćemo, kad se radi o svjetskim razonodama i poslovima ; za razgovor s Bogom od srca k srcu, razumije se, nemamo ni minute vremena.

"Naše vrijeme", kaže na jednom mjestu René Schwob, pisac djela "Moi, Juif", "naše vrijeme izgubilo je smisao za tajnu samoće". Oh,kako je to istinito! "Sve naše zlo", primijetio je već La Bruyere, "dolazi odatle , što ne možemo biti sami. Zbog toga igre, raskalašenost, vino,žene, klevete, zavisti, zanemarivanje samoga sebe i Boga." A mi možemo tome dodati:odatle i inferiornost apostolata .

Za Clémenceau-a rekao je Renan ponešto ironično:"Vidi se, da ne moli". Raditi, govoriti, pisati, mučiti se, - čemu sve to, ako se naša sjetva sastoji tek od praznog sjemenja ? ,

Šutnja, - mi govorimo o onoj šutnji, koja moli, koja je tako puna Boga, da je Faber naziva "osmim sakramentom", - takva je šutnja zemlja izvora, majka svih riječi i svih aktivnosti, koje nisu isprazne.

Vrhunaravna ekspanzija je kćerka snažne koncentracije, molitve. Govoriti, raditi, znači rasipati; šutjeti, moliti, znači sticati. Zvijezde otkrivamo samo noću... Sretni oni, koji ne misle, da gube vrijeme, kada umaknu varavom sjaju i blještavilu, te se usudjuju hrabro suočiti sa samoćom. Tu se naročito otkriva nebo. A kako ćemo govoriti o nebu, ako ga nismo nikada "vidjeli"?

Jedan filozof iz Indije, Dhon Gopal Mukerji, pripovijeda u svom djelu "Le Visage de mon frère", kako se nakon dvanaestogodišnjeg boravka u Americi, gdje je bio na studiju, da stekne potrebne kvalifikacije i da se uvježba u diplomaciji, - našao odjednom za - prepašten zbog siromaštva svoje duše:" Kad sam uzlazio na katedru Town Hall-a u New-Yorku bacivši pogled na lica svojih slušatelja i gledajući u svoje vlasito srce, otkeio sam zaprepašten, da sam čovjek, koji nema što da im izruči. I čuo sam jasno ovaj poziv : "Vrati se u Indiju, i na podnožju Svetosti obnovi svoj duh. /Jednog su mu dana govorili o predsjedniku Sjedinjenih Država, Wilsonu: " Je li svet taj čovjek, koji je napisao 14 točaka?", upitao je; "Je li barem godinu dana razmišljao o svakoj od tih točaka? Je li dosta dugo postio i molio Boga, kako bi u svaku od tih točaka utisnuo besmrtni život?" -

"Ne, gospodine, nije ni postio, ni molio kroz četrdaest godina". Tada mu se zažari lice: "Kako se može nakalamiti jednu ideju na život", rekao je, "ako joj se prije toga ne žrtvuje mnogo godina".

Čemu da govorim i da se trošim, ako "nema što da izručim", te govorim, a da ništa ne kažem.

Čitao sam, kako su se časnici, zarobljeni u Sibiriji, u toku rata od 1914. - 1918., da zavaraju dosadu onih dugih besposlenih sati, dosjetili, da nacrtaju: jedan klavirske tipke, drugi tipke pisaćeg stroja, treći Morse-ov aparat... I u časovima, koji su bili posebno teški, pianist - kao u času inspiracije - zabavljao se prebiranjem nijemih tipaka davajući glavom takt, ispravljajući se, kad bi mu izmaknula tobože kriva nota; na svom slijepom pisaćem stroju, daktilograf bi tipkao nevidljive izvještaje na papiru, koji nije postojao; tobožnji telegrafist tipkao bi po Morse-ovu aparatu, otkucavajući nestvarnu vijest, a sve zajedno je postojalo tek u njegovoj mašti...

Što su ti zarobljenici radili od dosade i iz psihološkog razloga, koji treba opravdati, - ne događa li se često i meni, da to oponašam, jer nisam svijestan onoga, što radim, ili moja nakana nije posve čista?

Radim, žurim se, trošim se, moje noge, moje ruke, moja glava, moj jezik, muče se, -

a nakon svete aktivnosti, kakav sam rezulta
postigao? Da li zbilja radim za Boga? Nije l
to prečesto iz same naravne sklonosti za ak-
tivnost, ili zbog nekog cilja, koji je posve
ljudski? Kakve li nesreće, ako bih na koncu
konca morao primijeniti na sebe onaj strašan
sud: Quasi aerem verberans. Udarao sam tek
po mrtvim tipkama; ništa nije bilo upisano u
knjigu života; moji pozivi nisu doprli ni do
toga, jer nije bilo spoja. Praznina, praznin
Besplodni rad.

Mogla bi se povući još jedna zgodna po
redba o tome, što znači govoriti, a ništa ne
reći, iz one šaljive zgode, koju pripovijeda
Vladimir d'Ormesson: Na danskom dvoru, gdje
je njegov otac bio poslanik, morali su prin-
čevi i princeze, kad bi dvor pošao u kazališ
pokazivati u pauzama medju pojedinim činima,
kako tobože živahno razgovaraju medjusobno.
Da zavaraju publiku, privikli su se, da broj
do sto. 1,2,3,4,5,6,govorio bi prijestolona-
sljednik; 7,8,9,10,11, odgovarala bi najsta-
rija princeza; 12,13,14,umiješala bi se odlu
čno princeza Ingebord; 15,16,17,18,19,20,21,
22,živo bi uzvraćala princeza Thura. "Kako su
večeras veseli naši prinčevi," mislila je us
hićena publika /Enfances diplomatiques, p.27/

Zar nam mahatma Gandhi nije pokazao, da
treba znati "obnoviti svoj duh na podnožju
Svetosti", ako hoćemo predati svijetu poruku
koja je dostojna, da je se sluša? Jedna je re
dovnica Svetog Josipa iz Cluny-a pripovijeda
la, kako je, dok je putovala s Gandhijem pre-

ko Rajputane, učinila snažan utisak na nju i
na sve putnike sabranost i ljubav prema molit-
vi, koju je pokazivao veliki pokretač Indije.
Često je odlazio na stražnji dio broda i on-
dje su ga vidjali, kako bi zatvorenih očiju
ili pogledom podignutim prema nebu zaronio u
duboko razmatranje. "Molitva", objašnjavao bi
onome, tko bi ga pitao, "bila mi je spas u
moralnom i fizičkom pogledu u takvim položaji-
ma, koji se ne mogu pravo ni zamisliti; bacio
sam se u naručaj Božji. Tada je usred najve-
ćih protivština nepomućeni mir poplavio mo-
ju dušu. Danas, bio slobodan ili zarobljen,
u blagostanju ili u oskudici, bilo da ne slu-
šaju ili da mi se rugaju, da me uzvisuju ili
me ismjehavaju, ja sam najsretniji medju lju-
dima; ja vjerujem u Boga i Njemu se predajem.
Što moja vjera biva čvršća, to moja potreba
za molitvom biva neodoljivija... Jedino je
intenzivna molitva mogla utažiti moj glad za
Bogom, i ja smatram, da se duša ne može za-
sititi molitve."

Koje li pouke za nas, apostole katoličke
vjere!

Evo i mladih Izraelićana; i oni isto ta-
ko shvaćaju potrebu, da molitvom podupru svo-
je pokušaje, kako bi oko sebe širili božan-
sko svijetlo. Godine 1927. "Židovska omladina"
bila je organizirala svoj "Tjedan", nešto po-
put zatvorenih duhovnih vježbi - u obliku
logorovanja, s konferencijama, molitvama,
šutnjom, i oni bi bili prešli na ostvarenje

svojih planova, da se nisu - što je čudnovato - tome usprotivili rabini, pod izlikom, da se židovska vjera prakticira u zajednici i da se ne može prilagodjivati ovakvim individualističkim manifestacijama bogoštovlja. Citirao P.Bonsirven, Sur les ruines du temple, p. 366, Grasset.

Kod nas katolika nema opasnosti od ovakvih zabrana. Georges Duhamel želio bi vidjeti, kako se negdje, daleko od buke, stvara Narodni park šutnje. Ta se ustanova ne mora tek utemeljiti. Ta ona već dugo postoji na više mjesta. Kuće za duhovnu sabranost, za šutnju, - domovi duhovnih vježbi, - kako ih zovemo ne manjkaju nam. Na nama je, da se okoristimo, a ako nam u kojem slučaju nije moguće, da potražimo duši odmora i jamstva za uspjeh svoga rada u jednom od tih blagoslovljenih mjesta, smislimo barem, kako bismo našli samo malo samoće, pa bilo to i posred buke. "Bit će uvijek dosta samoće za one, koji su je dostojni", pribilježio je Psichari. Péguy je pisao Psichari-u u Sudan:"Vi, koji znate, što je pustinja... Vi, koji ste jedini izmedju nas čuli šutnju... Vi, koji jedini danas znate, jedini u ovim modernim vremenima, što je zapravo šutnja, i nakon što ste slušali šutnju kroz duge mjesece...Vi, koji znate, što je samoća duše, i koji ste jedini od nas izmjerili i mogli izmjeriti njezinu dubinu; Vi, koji ste jedini od nas mogli razmatrati u stvarnoj samoći, u osamljenim krajevima; Vi, koji promatrate bezazlene primitivne narode, nepatvorena stvorenja, nepatvorene naravi; Vi, koji ste razumjeli šutnju duše i tako sačuvali nepatvorenu dušu..."

To će biti na pr. "Gad'zarts". Tako se zovu učenici francuske umjetničko-obrtne škole, koji će se dići svako jutro prije propisanog vremena i koji će se okupiti na zajedničku molitvu u kojem razredu ili u kojem dvorištu. Jedan od njih piše:"Velika je poteškoća za nutarnji život. Samo oni zadnji časovi prije spavanja. Ujutro se moramo požuriti više od ostalih, da možemo sići za nekoliko trenutaka prije zvona i poći sami u dvorište pred radionicama, kako bismo mogli malo razmišljati u noći, koja prolazi, i prikazivati Bogu novi dan ..." On dodaje:"Intenzivan nutarnji rad je neophodno potreban za svaku djelatnost, iz koje želimo da odsine Krist."

Ostali učenici govore isto tako:"Mnogima je ta zadaća opora i ponizno priznaju svoju nutarnju tjeskobu. To dokazuje, da se zadaća Otkupljenja može izvršiti samo uz pomoć jakih vrhunaravnih sredstava. Što više razmišljam, to sam više uvjeren, da bi nam svima trebao jedan nutarnji život i to ne prosječan..."

Evo jednoga, koji je već na poslu:"Trudim se da u svoj život unesem više šutnje i više molitve. Posvećujem razmatranju i duhovnom čitanju više vremena nedjeljom i u dane, kadą putujem. Pod.t.jednom, cijeli je moj dan ispunjen poslom. Tek kratak časak dubokog mi-

ra navečer mogu osigurati u crkvi pred Presvetim Sakramentom. To je najkorisniji četvrt sata u danu. U tome je gotovo sva moja vrijednost."

Kad se je za volanom svoga auta vozio kralj Albert sa svojim sobarom Teofilom Van Dyck-om u Marche-les-Dames, zaustavio je svoja kola dva koraka prije Kongresnog trga.

"Pričekajte me", reče jednostavno.

U svom planinarskom odijelu promatrao je kroz deset minuta plamen "skrivenoga".

Kralj je razmatrao. Sat poslije toga bio je kralj mrtav, i u noći njegovo je tijelo prolazilo istim putem, položeno na topnička kola.

Nabrajali su mnoga djela u pohvalu velikoga vladara; mi ih poznajemo malo, koja bi bila tako značajna za njegovu veličinu, kao što je ova njegova razmatrajuća kontemplacija, na koju je u ostalom bio navikao.

-.-.-.-.-

Moliti prije rada i moliti s nakanom, da nam rad bude uspješan, - nije samo općenito pravilo za život, nego to vrijedi za svaki dan nap se. Kod apostola ne bi smio proći ni jedan jedini dan, u koji ne bi bilo uključeno izvjesno vrijeme, odredjeno za to, da se sabere do nogu Spasiteljevih.

Taj običaj, da se svaki dan prisilimo, da nekoliko trenutaka posvetimo molitvi, s vremenom bi prešao u neprisiljenu naviku, da

se molimo tako reći svakog časa, a naročito onda, kada nam se nametne ili nas iznenadi koji važniji posao, osobito ako se tiče bližnjega.

Često u Evandjelju vidimo, kako se Gospodin sabire i podiže oči prema nebu u času, kad započinje koje važnije djelo. "Od vremena do vremena Isus se povlačio na osamljena mjesta i molio" /Mt.8,13/.

Prije izbora Dvanaestorice, naš se Gospodin povlači na goru, da moli, i provodi čitavu noć u razgovoru s Bogom.

Koje li pouke za nas! Mjesto da se odmah bacimo na posao, koji nas snažno privlači, zaustavimo se časak, saberimo se, pročistimo nakanu, dignimo dušu k Bogu.

Kad se radi o izgradnji Njegovih Apostola, naš je Gospodin smatrao, da mora moliti, što više, da se mora utečí molitvi, kao da nam hoće reći: Zar može nekome poći za rukom, da savija ljudsku volju, ako prije ne zazove Božju pomoć? Da naš Gospodin postigne, da ljudi shvate riječi Njegovih Apostola, moli još i ovo:"Ne molim samo za njih /Dvanaestoricu/, nego i za sve one, koji uzvjeruju na njihovu riječ." /Iv.17,20/.

O svetom Stjepanu, za prvih kršćanskih vremena, izriču Djela Apostolska neobičnu pohvalu:Pun božanske milosti posjedovao je izvanrednu snagu, plenus gratia et fortitudine; zatim: plenus fide et Spiritu Sancto. Budući

da je bio Božji čovjek, imao je vlast nad dušama:Faciebat prodigia et signa magna in populo /6,8/, i opet:Non peterant resistere sapientiae et Spiritui qui loquebatur. Njegova se moć pokazivala u čudesima; nemoguće je bilo odoljeti njegovoj mudrosti i njegovu utjecaju.

U svom djelu La Réponse du Saigneur, A.de Chateaubriand stavlja na pozornicu studenta, koji pretjerano hvali rad i samo rad. Junak djela, M. de Mauvert odgovara mu:

-"Sve ono, što čovjeka odaljčuje od kontemplacije, odaljčuje ga od pravoga puta, koji vodi do snage. Sveci, kao Bruno, Bernard, Benedikt otkrili su u neprestanoj kontemplaciji tajnu za svoj gigantski duhovni porast."

-"A što, nastavlja M. de Mauert, što se nalazi na početku rada i što ga čini mogućim, ako ne predodžba tog samog rada? I što je dakle rad, ako ne projekcija jedne zamisli? I može li se naći ljude velike agilnosti, koji nisu ujedno i veliki kontemplativci?..."

-"Ali to znači onda stvoriti u sebi prazninu. A ako učinim, da u meni nastane praznina, što će mi onda ostati? "

-" U toj praznini, koju ćeš stvoriti, očekuj Onoga, koji jest."

Kad jedna duša posjeduje Boga, to jest, kad ona živi u stanju milosti /bitni uvjet/

ako ju je osim toga Bog "osvojio", to znači, ako se ona trsi, da se u dubini svoga bića sjedini s Njime, - stanje habitualne sabranosti, - onda se može približiti svojoj braći; ono božansko što bude davala, ne će nužno primjetiti drugi, pače ni ona sama; Gospodin će katkada dopustiti, da ona ništa ne daje. U stvari, Bog će njezinim posredovanjem utrti sebi put u pojedine duše, a drugima će se jasnije očitovati.

Onaj, koji posjeduje Boga i koji Ga posjeduje u srcu, iz kojega je uklonjen sav talog zemaljštine, ili kako kaže La Réponse du Seigneur, koji ga posjeduje u toj praznini punoj bogatstva, koja isključuje beskorisno ništavilo, da dade zaklon jedinoj bitnoj Realnosti, - taj ne može, a da snažno ne djeluje na svoje vrijeme i na svoju okolinu.

Što više osjećamo želju da dademo mnogo, to se češće moramo utjecati izvoru. Obzirom na našega Gospodina, Pascal nam govori:"Umjetnik, koji govori o bogatsvu, ekonom, koji govori o ratu, i t.d... brzo odaje svoje neznanje i pokazuje, kako je u stvar neupućen; ali bogataš dobro govori o bogatstvu... to znači Bog dobro govori o Bogu". Ako je govor našega Gospodina dokaz Božanstva Njegove Osobe, govor apostola pokazuje, da li je on Božji čovjek ili ne. Ako je naprosto samo čovjek, neka šuti, bit će bolje.

-·-·-·-·-

Knjiga druga

"Incarnatus est"

U T J E L O V I T I S E

Poglavlje prvo

U č i n i t i i s t i n u v i d l j i v o m

Sići, doći s neba, to je tek prvi korak u osvajanju duša.

Krist, - da nas spasi, - htio se utjeloviti. Po Njegovu primjeru i uz prilagođivanje, koje mora sam odrediti, svaki apostol mora težiti za istim ciljem.

Što to znači?

Dvije stvari: učiniti istinu vidljivom na svojoj osobi; to će biti predmet ovog poglavlja. Učiniti istinu dragom time, da sami budemo privlačljiv primjer, i, ako je moguće herojski primjer, kako ćemo to reći u narednim poglavljima.

Bog, - da nam pomogne ostvariti životni poziv, - nije se zadovoljio samo time, da nam dade savjest, kojoj je zadaća, da nas što savršenije vodi svijetlom zdravog razuma, nego je upotpunio naravni zakon pozitivnom naukom: Objavom.

Ali što je riječ, koja je samo riječ, pa bila i božanska riječ? Čovjek, koji uvijek osjeća potrebu, da vidi, da opipa, da

osjeti, ne da se tako lako osvojiti od jedne božanske Riječi, koja je tek riječ. Kroz cijeli Stari Zavjet gledamo, kako Bog nastoji održati čovječanstvo na putu zapovijedi dozivajući mu u pamet, što od njega traži Riječ. Što čini Jeruzalem,? On ne sluša; ili što je još gore, ubija one, koji mu navješćuju Riječ, kamenuje proroke.

Što će učiniti Riječ? Ona će se utjeloviti. Vijest s neba, mjesto da ostane tek vijest, postaje živi život pred nama. Riječ postaje tijelom: Verbum caro. Evandjelje će biti više nego pouka, bit će primjer.

Riječ, sama riječ rijetko ulijeva život, rijetko pokreće. Ako časnik javi svojim ljudima zapovjednikovu naredbu, da moraju izići iz jarka, da moraju poći ususret smrti; riječi napisane na papiru ne će ljude pokrenuti. Ako on sam jurne na čelu svoje čete, vojnici će ga slijediti.

Govoriti - ne privlači. Pokazati vlastitim primjerom - to privlači. Kada filozof daje moralnu uputu: "Radi tako, da tvoj način rada može postati općim pravilom", to kod većine ljudi ne će upaliti. Općenito pravilo, općenita naredba! - baš nam je stalo do toga! Neizmjerna prednost našega Spasitelja Isusa pred drugim vjerskim sistemima jest upravo u tome, što ona ne donosi samo neko pravilo, koje treba prihvatiti, nego pokazuje utjelovljeno pravilo u jednom biću od kosti i mesa. Možemo slijediti Aristotela, iako nam

o njemu nije ništa poznato, Platona ili Kanta, iako ništa ne znamo o Platonu ili o Kantu; njihova osoba nije važna; radi se o njihovoj nauci. Evandjelje nije samo nauka Kristova, ono je objavljenje Kristove osobe.

Vjerovati ne znači samo pristajati uz neki mrtvi tekst, nego znači podvrgnuti se jednom živom biću.

"Što bijaše iz početka, što čusmo, što vidjesmo očima svojima, što razmotrismo, što ruke naše opipaše o Riječi Života", to je ono, reći će sv.Ivan u svojoj prvoj Poslanici /5,1-3/, o čemu hoće da pouči svoje vjernike. Jer "Život se objavio". I u uvodu svog Evandjelja, iza kako je rekao:"Riječ je tijelom postala", dodaje:"I tu smo Riječ vidjeli. Et vidimus."

"Ljudima se upravlja samo pomoću mašte", govorio bi Bonaparte, i upravo su stoga razloga u svim vremenima ljudi nastojali pojedino načelo utjeloviti, personificirati, dati mu tijelo, da uzmogne pokretati duhove.

Pravilo je općenito. Govor, koji je samo apstraktan, nema pokretne snage. Inkarnirajte ga u nekoliko slika predpostavivši da su dobro izabrane: živi tekst. Za puk kažu, da mu je slika sud; za puk i za cijeli svijet. Apstraktno načelo ostavlja čovjeka hladnim; dajte mu tijelo, ono prestaje biti inertno. To je u tolikoj mjeri istina, da katkada da same riječi ili same kretnje, odijeljene ili popraćene

medjusobno, pokreću, pa i onda, kad ideje nema, ili je neprimjetljiva. Životinja sluša pogled krotitelja, slušateljstvo mimiku govornika, zanos njegove riječi; katkada to povuče ljude, ako se s time i ne slažu.

To vrijedi još više, ako se radi o jednom životnom pravilu; propisi malo vrijede, primjer je sve. Da je naš Gospodin preporučio život siromaštva samo u svojoj propovijedi na Gori: Blaženi siromasi, malo bi ljudi bilo tražilo sreću u siromaštvu. Krist je živio siromašan, rodio se siromašan, umro siromašan: više je djelovao njegov primjer negoli riječ, da privuče k sebi duše poput Franje Asiškoga i Foucauld-a, i sve one, koje su im više ili manje slične i kojih ima čitava legija.

Govoriti, dobro je. Činiti, neisporedivo je bolje. A o Njemu, našem Gospodinu moći će se reći:Coepit facere et docere. Učinio je i rekao i zapamtio dobro; počinje činom. Da se sažeto ocrta sav Njegov život, ne će Evandjelje naći drugih riječi nego: Bene omnia fecit. Pa ni sami njegovi neprijatelji ne će na Njemu otkriti ni najmanjeg nedostatka: Nullam invenio in eo causam, reći će Pilat. Apsolutno ništa prijekorna. Sve je sama savršenost.

U obredima, koje će ustanoviti, naš će Gospodin htjeti da poveže dijeljenje nevidljive milosti uz jedno sredstvo osjetnog rada, to će biti sakramenat. Princip utjelovljenja. I ako Crkva preporučuje i tihu molitvu i u miru samoće, kao što je preporučivao naš Gospodin, ona isto tako propovijeda i vanjski kult,

upotrebu slika i vidljiva liturgijska slavlja.

Apostol, dakle, mora nastojati, da stekne i razvije u sebi maksimum naravnih i vrhunaravnih kreposti.

Naravne vrline nisu, dakako po svojoj vrijednosti najvažnije. Ali ipak one imaju, barem koja od njih, neku privlačivu snagu, koju sama krepost, - ili barem koja stanovita forma kreposti - nema.

Treba biti čovjek na što savršeniji način. Naš je Gospodin bio čovjek u najplemenitijem smislu riječi, u najdivnijem značenju izraza. Ima osjećaja za sve ljepote prirode; divi se cvijetu na rubu ceste i žitnim poljima, što se zlate i sazrijevaju za žetvu. Divi se lozi i smokvi, divnom nebeskom svijetlu, veličanstvenosti hrama. Suosjeća sa svom svojom braćom: pridružuje im se u njihovim bolima i njihovim radostima; lije suze nad Lazarom, Jeruzalemom, nad sinom udovice iz Naima ili kćerkom Jairovom, ljubezno učestvuje na gozbi kod ljudi u Kani ili kod Simona Farizeja; ne govori patetično, s povisoka, ne raspravlja učeno, nego se uvijek i svagdje pokazuje srdačan, jednostavan, uslužan; njegova je glavna vrlina dobrota, ono "nasmiješeno darivanje samoga sebe". On zna de sve, ali ne satire nikoga svojim znanjem; sa dvanaest godina govori s lakoćom učiteljima Izraela i zapanjuje ih, mirabantur omnes, ali ih ne odbija. Njegovi učenici, narod, suci, moraju priznati, da u pogledu poznavanja božanskih stvari posjeduje "stručnu spremu",

kojoj nema ravne; ona se nameće sama od sebe, Krist ne nastoji da je nametne. Osvaja onom jednostavnošću, koja tako snažno privlači, tako blagim dostojanstvom, izgledom uzvišenim, ali ujedno tako skromnim, otmjenošću, koja je tako prirodna. Curialissimus homo, reći će neki crkveni Otac, "grand seigneur", ako je takav ikad postojao, ali bez ičega, što bi odavalo "kulu od slonove kosti"; pokretni mostovi uvijek su spušteni, može se ulaziti unutra, koliko se hoće. "Pustite k Meni...", a oni najmanji, koji se s tolikom lakoćom snadju kod velikih, pogadjaju to instinktivno, Isus ima uvijek raširene ruke.

Apostol mora poput Krista biti čovjek u najširem smislu riječi, koliko je to samo moguće: mora sve razumjeti, sve voljeti, imati smisla za sve, mora imati "ticala", mora posjedovati dar suosjećanja s drugima, mora steći najvišu "stručnu spremu", izvanredno osposobljenje za svoj rad. Uz to mora biti skroman; već je bilo govora o poniznosti, koja mu je potrebna, da može privlačiti druge; svako nadmetanje je pokudno. Ništa toliko ne odbija koliko isticanje svoje superiornosti; neka dopusti, da drugi vide njegove zasluge, ali neka ih ne pokazuje. U ostalom prava plemenština je skromna: veliki učenjaci, veliki umjetnici, veliki političari, veliki ratnici obično su skromni; ako nisu, nešto nedostaje njihovoj veličini, njihovoj moći, da privlače.

Na taj su način široka kultura, stručno osposobljenje, dobrohotnost, plemenitost duše

i otmjetnost vladanja povezane s onom neusiljenom lakoćom u saobraćaju - vrline ma da su samo naravnog reda dragocjene u apostolatu, naročito kod mladih.

-·-·-·-·-

Ako je već važno, da svojom osobom očitujemo ljudsku narav, obdarenu bogatstvom naravnih darova, onda je još potrebnije, da preko svoje ljudske naravi očitujemo Krista i ljepotu života usklađenog prema nauci Evandjelja, da "Videći mene, poznaju Tebe, o Isuse", kako je govorio Perreyve. To je upravo ono, o čemu se radi.

Nekoga mladog naučnika kršćanina, koji je tek kratko vrijeme u tvornici, upita jedan od duhovnika jocista:

-"Da li tvoji drugovi radnici poznaju Evandjelje?

- Ne, oni ne poznaju Evandjelja.
- Da li poznaju Isusa Krista?
- Ne, oni ne poznaju Isusa Krista.
- A Papu?
- Ni njega.
- A Preuzvišenoga gospodina Biskupa?
- Ni njega.
- A Gospodina župnika?
- Ni njega.

- Dakle, vidiš, tebe je zapala čast, da budeš apostol. Kada tebe vide, oni moraju dobiti pojam o kršćanstvu, kojega ne poznaju. Iz tvoje osobe mora odsjevati evandjeoska nauka. Da videći tebe otkriju Isusa."

U tome je ona bitna misija. Biti živo svjedočanstvo veličine i ljepote kršćanstva. Osobito danas, kad toliko ljudi ima o vjeri samo krive pojmove, samo predrasude i uopće je ne shvaćaju.

Mi smo, kako je rekao Claudel, "poslanici svijetla". On je pisao Jacques-u Rivière-u:"Vi imate vremena na raspolaganju, vi ste nadareni, vi ste obrazovani, vi ste poslanik svijetla. Što ćete im odgovoriti pred Bogom, kad vas budu optuživali i pitali:"Što ste učinili od svih tih darova?"

Nemamo svi jednako vremena na raspolaganju, niti jednake nadarenosti, ni jednake naobrazbe, ali svi moramo, prema primljenim darovima, upoznati ljude s istinom time, što će iz nas odsjevati istina:"A vi, koji vidite, što radite sa svijetlom?" pita nadalje Claudel, obraćajući se ovaj puta na sve kršćane.

I zašto ne bismo, svatko za sebe, molili onu lijepu molitvu Katarine Mansfield:"Gospodine, daj, da budem kao kristal, da Tvoja svjetlost sjaji kroz mene."

Svjetlost prodire svuda, a da se nigdje ne zaprlja. To upravo mora činiti i apostol. On mora prodrijeti u bilo kakvu sredinu, da u nju unese istinu i ljubav Isusa Krista; potrebno je, da svuda, kudgod ide, uzmogne ići bez opasnosti.

"Vi ste u svijetu", govorio je naš Gospodin, "ali niste od svijeta."

Vrlo je lagano predati se utjecaju okoline. Lako se dogodi, da nas masa zgazi mjesto da mi nju prožmemo poput kvasca.

Velika opasnost od "svijeta", - u onom smislu, kako o tom govori naš Gospodin, sastoji se u tom, da nas malo pomalo usmjeri prema osrednjosti, da polaganim strujanjem nakalami na nas buržoazizam. On ne upućuje na grijeh, - barem ne direktno; on zavodljivo mami na sve ono, što oslabljuje u duši otpor protiv grijeha; skida krunu s ideala, ruga se poletu, nastoji da sve svede na razinu osrednjosti. To je smrt onom duhu, koji bi morao biti vodja. Duh svijeta slavi slavlje u raznim propustima; on nije toliko opasan s obzirom na ono, što zahtijeva, koliko u onom, što spriječava da se učini.

Tko se prepusti utjecaju te okoline, izgubljen je za velikodušnu djelatnost, izgubljen za elitu. Ako njegovo ime i ostane upisano medju onima, koji su hrabri, ne možete se poslužiti s njime bez opasnosti. Budući da nije dovoljno jak da se opre, niti dovoljno uvjeren, a da se ne bi dao predobiti, utječu drugi na njega, mjesto da on utječe na druge; mjesto da vodi stado, stado vodi njega. Zato što je bio s onima, koji su manje dobri, postao je i sam manje dobar; postao je "kojigod". Kvasac? O, ne! Postao je tek dio tijesta, kome je potreban kvasac da se digne.

Naš Gospodin nije došao radi zdravih, nego radi bolesnih; ono što ga zabrinjuje

čak više negoli devedeset i devet pravednika, jest duša, koja se nalazi u pogibli; više negoli za stado, koje se mirno vratilo u ovčinjac, brine se za obijesnu ovcu, koja je pala u ponor, više negoli za bogatstvo pohranjeno u škrinjici, stalo Mu je do drahme, koja se otkotrljala negdje za pokućstvom; sve su to izgubljeni sinovi, zalutale duše, Magdalena, žena uhvaćena u preljubu, carinik Zakej, Simon Farizej. Baraba, ili oni, koji su zajedno s Njim raspeti.

I apostol mora isto tako posvećivati posebnu brigu takvim dušama. Ali kakva se čvrstoća karaktera za to traži, kakva moralna ljepota, kakva svetost!

-·-·-·-·-

Nekima može doći ova napast: da izmaknu okolini, koja bi mogla na njih štetno djelovati i oslabiti ih, nastoje se čuvati suvišnog dodira sa množicom, gledaju, kako bi uspjeli, da se nadju u prvom redu medju prijateljima, medju ljudima, koji s njime jednako misle, i prema kojima ih srce vuče, što je posve naravno. Koliko je ugodnije družiti se s onima, koji su nam slični, s kojima imademo zajednički ideal, zajedničke brige.

Kobna je to metoda. Da kvasac uzmogne djelovati u tijestu, potrebno je, da se pomješa s tijestom; ako se izdvoji od tijesta, ne zaboravlja svoju ulogu kvasca. Ne povlačimo dobre elemente iz sredine, u kojoj žive, nego ih

dovoljno izgradimo i posvetimo da uzmognu podići sebi jednake u istoj sredini, gdje moraju provoditi svoj život.

Vigny je stavio - neispravno doduše - u usta svome Mojsiji ovaj usklik:

Jao, učinio si me mudrim medju mudrima!

Jao, ja sam, Gospodine, moćan i osamljen...

Mudar medju mudrima - nije mogao bolje reći; moćan - ni to nije mogao bolje reći. Ali "osamljen" - kakvog li lošeg epiteta! Da netko uzmogne uspješno djelovati na neku sredinu, mora živjeti u toj sredini; snažnije će utjecati na svoju okolinu onaj, koji bude ostao u užem dodiru s njome.

Poglavlje drugo

U č i n i t i i s t i n u p r i v l a č n o m

Evandjelje ima svojih strogih strana. Kad bi ono bilo samo geometrija, kako kaže Pascal, bilo bi vrlo malo onih, koji bi ga odbijali. Da li imade tri ili više osoba u Bogu, to nipošto ne smeta većini ljudi. Ali Evandjelje dopušta samo takav moral, zahtjeva takav način života, u kojem narav vidi samo kljaštrenje i toliko toga, čega se boji. Osobito u dobi, kad se bude osjetila - znatiželja, težnja za životom, svaka pomisao na neko odsjecanje, odbija.

To je pogreška, koju počinjaju apostolski radnici, naročito u krugovima mladeži, kada prikazuju vjeru Spasiteljevu samo s negativne strane: ono, što je zabranjeno, ono, što se ne smije činiti. Na taj način učvršćuju pojam o nekoj vjeri, koja bi kao takva kočila, oduzimala vrijednost bića i života i koja bi priječila ekspanziju, dok je Evandjelje u svojoj biti i principu nešto posve protivno.

Nauka je Spasiteljeva samo velikodušnost. Sin Božji nije došao s neba na zemlju, da nam zabrani micati rukama i nogama, da nam donese neke policijske odredbe, koje bi bile više ili manje drakonske. Ako se On sam izvrgao nečemu sličnom, učinio je to s razloga, da nam donese nešto, što je za svijet jedinstveno, nešto posve izvanredno.

Bergson svršava "Les Deux Sources" jednom prodornom izrekom. On poziva ljudski rod, da poduzme "potrebni napor, kako bi se i na naše buntovnom planetu ispunila bitna funkcija svemira, koja je stroj za proizvodnju bogova".

U toj je riječi više istine, negoli je Bergson i mislio. Nije li upravo o nama rečeno u najtočnijem smislu riječi ono:"dii estis" i opet "filios Dei fieri"; znajmo ovim izrazima dati puninu njihove kršćanske vrijednosti.

Prije svega, dakle, neka se naši krštenici nauče biti svijesnima onoga neuporedivog sjaja, što ga je u njih unio sakramenat, koji je, učinivši ih kršćanima, uveo u njihovu dušu

Presveto Trojstvo, i čini, da oni žive božanskim životom, samo ako hoće i doklegod hoće. Podignimo dakle glavu, kako je savjetovao Psichari; nosimo s ponosom dostojanstvo svoga krštenja.

U vrijeme, kad još nije bio običaj da ljudi hodaju ulicama gologlavi, živio je na Montmartre-u neki odličan starac, za kojega kaže Léon Bloy, da ga je poznavao. Taj je starac hodao držeći šešir u ruci i nije nikada pokrivao glavu, ma kakvo vrijeme bilo. Zašto? Zato, što je bio svijestan prisutnosti Božje. To je bio razlog, zbog čega je uvijek hodao otkrivene glave.

Originalno, ako hoćete, ali u tome se pokazuje lijepa crta duboke vjere.

Kako su rijetki oni kršćani, za koje činjenica, da Bog živi u svakom čovjeku /koji je u stanju milosti/, predstavlja najuzvišeniju spoznaju. Najhitniji rad, koji se tu nameće, jest ovaj:pomoći svima i svakome, da mu možda po prvi puta u životu prodre do dna duše svijest o božanskom dostojanstvu, što ga Krštenje podijeljuje svakome krštenику nakalamivši ga na samoga Krista i povezavši ga kao živo udo s mističnim tijelom Kristovim, a to je Crkva, dajući mu tako život samoga Presvetoga Trojstva, čineći ga dionikom kraljevskog svećeništva Kristova i svete Crkve, povezujući ga u zajedništvo Božanskog srodstva sa svom krštenom braćom onom vezom duhovne uzajamnosti, koja sačinjava općinstvo svetih, posvetivši ga kao živi kalež, kao živi hram za osobnu i socijalnu službu pravome Bogu. Vjerski program, što ga je predložio Bulletin de Pastorale Jociste, nov. 1933.str.18.

Zar to divno otkriće našeg božanskog plemstva, koje smo stekli svetim krstom ne pruža dovoljno razloga, da se oduševimo?

Čuvajmo se, da se u svojim duhovnim stvarima ne koncentriramo isključivo na grijeh; to je kao neka sablast:vidimo ga svagdje, uvećavamo njegovu moć i privlačivost, vjerujemo u snagu Sotone skoro isto toliko kao i snagu Krista, ako ne još i više; vjerujemo skoro više u Antikrista negoli u Krista. Čemu okruživati grijeh takvom aureolom, iskazivati mu toliku čast, da zastre sve druge vidike? On postoji, to je sigurno. Naivno bi bilo nijekati ga. Ali on postoji u jednom redu, kojemu ne pripada prvenstvo. Ne moram u prvom redu izbjegavati zlo, nego moram prije svega živjeti božanskim životom. Ono, čemu treba dati prvo mjesto jest uzvišenost stanja milosti; grijeh, niskost, rugobu - treba odbaciti. Prava duhovna higijena nije u tome da dopustimo svijetu zla, da nas hipnotizira, nego u koncentraciji na dobro, na božanski, vrhunaravni svijet, na viziju svijetla.

"Da druge poučimo o onome, što je lijepo, ne smijemo isticati strahotu ružnoga, nego moramo ukazivati na privlačivost lijepoga", zabilježio je Péguy. Ima pravo. Jesmo li ili

nismo Kraljevi sinovi? Jesmo li ili nismo sinovi Božji? Jesmo li ili nismo živi tabernakuli Presvetoga Trojstva? Jesmo li ili nismo Kristova živa produženja? Evo, to vrijedi; to je važnije od svega, to je iznad svega.

Da se zbog ove divne ljepote, kojom je duša zasjala kod krštenja, moramo vladati u svakoj prilici sve više kao čovjek, koji je kršten, kao živo produženje samoga Krista, kao živi tabernakul Presvetoga Trojstva, kao rodjeni Otkupitelj, kao čovjek, koji je doista posvećen, - o tome nema sumnje. I ako za potpuno ostvarenje toga kraljevskog programa i u svrhu da rad, pothvati, riječi, misli, osjećaje, budu rad pothvati, riječi, misli, osjećaji čovjeka, koji je kršten, to znači - čovjeka, koji je zaista posvećen, i koji je po Kristu došao u srodstvo s Presvetim Trojstvom, - ako je za to potrebno žrtvovati neku udobnost, neku zabavu, neku poloviČnost, neku želju, neki film, - živjela žrtva! Zar to znači sakatiti sama sebe? Nipošto. To nije sakaćenje. To je obogaćivanje. Da iz komada mramora iskleše krasni kip o kojem sanja, umjetnik upotrebljava dlijeto i rezaljku, udara ga i razbija. Zar zato, da uništi svoj mramor? Nipošto. Hoće da ga poljepša.

Jedna od najprepredenijih napasti zloga duha sastoji se u tom, što on navodi duše na misao, da pobijediti same sebe znači umanjiti se, a mučiti se oko kreposti znači iscrpljivati se. Prema svom skeptičkom načinu, koji je očito njemu svojstven, Renan je

izjavio:"Istina je možda žalosna." Claudel, pišući Jasques-u Riviere, s pravom žigoše "odvratnu riječ ovog užasnog Renana" i kaže, kako ga je jako revoltirala i još i prije nego se obratio." Osjećao sam već onda u dnu svoga srca, da je velika božanska radost jedina stvarnost, i da čovjek, koji u nju ne vjeruje, ne će nikada stvoriti ni djelo jednog umjetnika, ni djelo jednog sveca."

Gide se ne drži Renan-ova "možda". Za njega je to dogma. Iza kako se dugo vremena opirao žalcu puti, popustio je, i poput svih slabića, traži i on opravdanje svome kukavičluku. Stoga ovako pogubno rezonira: "Pad obogaćuje. Okusiti sve radosti, udariti u svaku tipku na klaviru, piti sa svakog vrela. Totalizam. Čovjek više ne vidi razlike izmedju zabranjenog užitka i zdravog užitka; sve je dobro, sve je zdravo. Nikada se ne može iskustvo previše proširiti. Čast onome, koji je sve iskusio, čak i najgore."

Kao da miješanje otrova u čisto brašno ne bi prouzrokovalo nikakve štete. I zaista bi morao biti veoma lakovjeran čovjek, koji bi ovakav elementarni sofizam htio prihvatiti kao istinu.

Zlo kao takvo ne obogaćuje. Grijeh nije lijep; on zavodi čovjeka, to je istina, ali sam po sebi nije zavodljiv. Čovjek je u tom pogledu žrtva obmane. Djavao nije zabavan. Može nas zabaviti, zaokupiti, što je

druga stvar; ali ne s razloga, što bi u sebi imao moć privlačivosti, nego što u nama ima jedna kobna moć, koja proizlazi iz našeg nerazumjevanja i obmane: mi se zadovoljavamo spoljašnošću, a zaboravljamo gledati u srž stvarnosti. Zlo znači nepostojanje, praznina. Eto razloga, zašto ne može pribavljati radost, nego samo jad. U-ostalom, to je očita spoznaja svakog čovjeka, čim do nekog izvjesnog stupnja iskusi zlo: onaj okus pepela, mržnje, ništavila, eto pravog okusa grijeha. Zlo kao takvo je žalosno.

Daleko dakle s Renan-ima i Gide-ima! Teorije zamamljive, ali krive. Zlo je zlo, ne zato što je zaboranjeno, nego jer je ništavilo. Ono je u biti svojoj gubitak. Biti obdaren nekim gubitkom ne znači uživati korist od velikoga bogatstva. Kao što ni nekom "dati suhi kruh" ne znači "poslužiti ga dobrim ručkom".

Nemojmo dopustiti, da se pojam "kreposti", odvaja od pojma "sreće", a pojam "grijeha" da se povezuje s pojmom "radosti". Grijeh je onaj, koji je žalostan, a krepost je "ugodna" u punom smislu riječi i usprkos toga, što može zahtijevati žrtava.

Zar nije unuk Renan-ov, Ernest Psichari, rekao u času, kad je poduzeo definitivne korake da stupi u katoličku Crkvu: "Znao sam, kamo idem. Išao sam prema sta-

nu mira, išao sam prema sreći. Plakao sam od ljubavi, sreće i zahvalnosti." Ni Claudel nije drukčije govorio Jasques-u Rivière: "Ma što god mislili, ne ćete se približiti radosti, ako se ne približite njezinu izvoru, a to je Bog i Krist."

Istina je u ovome: približiti se pravoj radosti, znači približiti se Bogu. Približiti se Bogu, znači približiti se pravoj radosti.

-·-·-·-·-

Važno je, da po primjeru našega Gospodina ne prikazujemo kršćansku nauku - osobito ne mladima - isključivo s negativne strane. To još nije sve. Treba uvijek nastojati, da tu nauku prikazujemo s njezine privlačne strane. Gledajmo našega Gospodina. Kako On postupa?

Eno Ga na gori. Hoće da dadne svijetu svoje uzvišene pouke o odreknuću, o čistoći, o ljubavi, i zna da će možda zbog toga zadrhtati krhki plašljivci, a oni koji imaju dobru volju, da će se možda opirati. Zato se čuva, da to ne iznosi u obliku zahtjeva; On nam donosi zakonik sreće.

Želite li biti sretni? Evo načina, kako se to postizava. Želite li biti sretni? Evo još jednog načina, kako treba postupati. On ne stavlja na prvo mjesto svoje pravo nego našu sreću. Beati, Beati. Tko se ne bi radosno osmjehnuo, kad čuje, kako se dolazi do sreće? Da je ta sreća vrijedna svoje cijene i traži, da je kupimo prema njezinoj vrijednosti, to

nitko i ne kani nijekati.

Čak i onda, kada naš Gospodin govori izravno o križu i o tome, kako je nužno, da se vježbamo u potrebnim odricanjima, nastoj da pokraj zakona, koji odbija, stavi motiv, koji privlači. "Ako tko hoće da ide za mnom." Prije nego što služenje Bogu prikaže kao neko odreknuće, prikazuje ga kao ljubav. Odricanje, to je ono što odbija; ljubav, ona privlači. A povijest svjedoči, da se ta ljubav pokazala tako privlačnom, da su čete duša slijedile našega Gospodina do potpunog odreknuća, do najsavršenijeg nasljedovanja, do ludosti križa.

U svom apostolatu poslužimo se ovom istom vještinom. Ne znači to, kao da bi nekom laži trebalo sakriti božanske zahtjeve Kristove nauke, nego počnimo time, da pokazujemo dušama bogatstvo našega kršćanstva u raskošnoj ljepoti njegova cvata.

Kao što nitko nije tako lud, te bi vjerovao, da se dijamant može kupiti za nekoliko novčića, tako nitko ne će smatrati za zlo, što dragocjeno zrno bisera iziskuje, da ga platimo prema njegovoj cijeni. Važno je, da dadnemo pravu vrijednost dragocjenom biseru, da ga pokažemo u njegovu plemenitu sjaju. Izazovimo oduševljenje; ne radi se o oduševljenju više manje namještenom, nego o oduševljenju, koje proizlazi iz produbljenog shvaćanja stvarnosti i koje se temelji na dokazima, - žrtva će slijediti.

Poglavlje treće

Svijetliti herojskim primjerom

H e r o j s k i p r i m j e r

Prikazati nauku u svom njezinom pozitivnom bogatstvu, - tamo, gdje ona traži žrtve, predočiti najprije " puninu ", to je već jedna vrst plodne taktike.

Možemo učiniti još mnogo više i još mnogo bolje: učiniti nauku privlačivom time, da je utjelovimo u samome sebi i to ne samo primjerom, koji će drugi moći vidjeti, ne samo primjerom, koji će osvajati, nego primjerom, koji će po mogućnosti biti heroičan.

Riječi mogu imati neki učinak; djela imaju sto puta više snage da uvjere i privuku. No koja su to djela, što imaju maksimum privlačive snage? To su ona djela, koja imaju obilježje nečega višega, nečega herojskoga. Odakle to, da je Ivan Krstitelj privukao toliko učenika? Zato, jer je bio, kako kaže Evandjelje, " goruća svjetiljka ". Zato su se "mnogi obradovali njegovu svijetlu". Za našega Gospodina vrijedi isto pravilo. Još više nego li njegove pouke, privlačio je Njegov primjer. I ako je On još više osvajao od Ivana Krstitelja, bilo je to zbog toga, što su primjer, koji je dao svijetu i čudesa, koja je činio, nadilazili i djela Preteče:"Što se Mene tiče, reći će Spasitelj, Ja imam svjedočanstvo veće od Ivanova. To su djela, koja

mi je dao Otac, da ih izvršim." /Iv. 5,30/.

Medju tim Očevim djelima nisu samo čudesa, nego i izvanredna svetost Učiteljeva života.

Njegovo siromaštvo, Njegovo odricanje - heroični.

Njegova odvažnost pred farizejima i sucima - heroična.

Njegov način kako prima trpljenje - heroi[illegible]

Njegova ljubav prema ljudima - heroič[illegible].

Zašto je primjer našega Gospodina tako privlačan? Zato, što taj primjer nije tek kakav bilo primjer, nego primjer velikodušnosti tako savršene, da nas sili na udivljenje ili izaziva neizmjernu ljubav kod onih, koji ga potpuno shvaćaju.

Siromaštvo Gospodina Isusa? Zar nije dovoljno pogledati jaslice? Ako su Josip i Marija i bili siromašni, imali su barem svoj dom u Nazaretu. Ali će morati ostaviti svoj dom i Isus će se roditi pokraj puta, u nekom zakloništu za životinje. Bez sumnje moći će provesti svoje najranije djetinjstvo, mirno, u kući svojih roditelja? Ne. Herod, progonstvo, pokolj Nevine dječice. Treba bježati u Egipat. Kasnije, za vrijeme javnog života, tu i tamo koje gostoprimstvo ili boravak pod vedrim nebom, u kojem zabitnom kutu: nema ni kamena, na koji bi naslonio svoju glavu.

Odvažnost Spasiteljeva pred farizejima i sucima?

Da li se boji uzeti bič, kad vidi, kako trgovci obeščašćuju hram? Kad vidi pred sobom licemjerje hinbenih vjernika, da li se boji iznijeti na danje svijetlo njihovu zloću? Kad gleda, kako sitničavo vrše vanjske propise, boji li se onda pokazati ispraznost kulta, koji je izgubio svoj sadržaj? Navući će na sebe mržnju, zavist. Ništa zato. A suci će Ga zbog Njegovih odlučnih tvrdnja osuditi na smrt. On ne oklijeva.

Kako mirno prima trpljenje! Što će od Njega tražiti spasenje svijeta, On to zna: oblatus est quia voluit. Znao je zašto se žrtvuje. Morat će predati svoj život i to u groznom razapinjanju: crucifixus etiam pro nobis.

Ono što uostalom objašnjava takvu jednu žrtvu jest Njegova ljubav prema bijednom čovječanstvu, koje je izgubilo sve božanske darove. Dalje ljubav ne može ići: in finem dilexit.

-·-·-·-·-

Što će apostol biti sposobniji da na herojski način utjelovi krepost, to će u većem stupnju biti apostol. Ljudi puštaju, da ih osvoji sve ono, što nadilazi osrednjost. Treba nam mnogo više negoli neki izvjesni stupanj kreposti, koji se ne izdiže iznad obične razine. Ljudi čestita života obično i ne spasa-

vaju ne znam što; tko hoće da osvoji i privuče mase, mora se izdići iznad njih. Sveti Ignacije traži od svojih drugova, da budu "veliki" u službi Božjoj: to je nešto posve drugo nego obična gradjanska služba. Nešto posve drugo negoli ona udobna vjernost, koja ne pozna napora i žrtve.

Svaki apostol mora težiti za tim da bude u svom apostolatu velik, a da bi mogao nasljedovati Učiteljeve kreposti, mora težiti za velikim odricanjem, za velikom odvažnošću, za velikim duhom mrtvenja, za velikom ljubavlju.

Ne možemo dosta naglasiti - osobito u ovo naše doba - kako je važno, da se odrekne udobnosti života onaj, koji hoće da djeluje na svoje vrijeme i na svoju sredinu. Naše doba jest doba mahnitosti i želje za uživanjem. Govore da nas mnogi: "Otvorimo brane, bacimo se u široku struju života: svi užici, sva udovoljavanja, tijelo, put, kult golotinje u teoriji ili praksi, cvat erotičkih publikacija, ogavnih skroz na skroz, ali sa sjajnom opremom, napadaji na zakone braka, traganje za umjetnim i pokvarenim radostima, kasino, igračnice, kina, spekulacije, prijevare, bilo što, samo da čovjek imade novaca i da te stvari može sebi priuštiti."

Trebali bismo jednog sv tog Franju Asiškog. Svijetu je više no ik potrebno, da ga opet netko pouči, kako reba prezirati što je prolazno, kako je ništetan varav

sjaji, kako treba težiti pravu radost u tome, da čovjek ne prijanja ni uz što i da slijedi samo jednoga Učitelja, Krista.

Imali smo Foucauld-a, ali on je podigao svoju kolibicu u afričkoj pustinji. Trebao je postaviti svoj šator u pustinji naših evropskih gradova, koja je doduše prenapućena, ali tako prazna. Sahara je previše udaljena. Trebali bismo primjer u našoj pariškoj mekoputnosti.

Neki mladi ljudi, skauti, biciklisti,i oni, koji su pješke obilazili Francuskom i ostali, shvatili su smisao pravih vrednota . Nisu se bojali da javno pokažu svoj prezir prema udobnostima života. Svake godine otputuju na nekoliko sedmica. Ne govorite im o mekom krevetu:gola zemlja;o finoj hrani:koji žalogaj, već premauspjehu improvizirane kuhinje; mjesto blještavih dekoracija naših kazališta i dvorana - čisti, slobodni zrak, lijepo Božje sunce, radost nad vjetrom, koji puše, nad uspinjanjem, što napinje tetive, nad pjesmom usprkos kiši, prašini ili vrućini. Smrt izvještaćenosti, veselju, koje odiše zatvorenim prostorom. Živio svježi zrak!

Treba svježi zrak za tijelo, a nar čito za duše. Radi se o tom, da se medju poganskim svijetom uspostavi zakonik kršćanstva,ogromno djelo, koje traži junaka. Da se podigne mlake, pokopa lješine, da se pobudi oduševljenje, da prime kvasac i da dopuste da na njih djeluje, potrebno je mnogo više nego li iznemogli kršteni ci, koji su izgubili svoju muževnost.

"Svijestan sam golemog rada, koji moramo izvesti na samima sebi, da prodr[illegible]. Većina je surova, životinjska; ima tu i tamo po koji lijepi značaj. N[illegible] ima naro - to mnogo duha mase i želje za uživanjem. Kako čovjek mora biti jak, da se tome odrešito suprostavi, ali to ne postizavaju neodlučni mladići - dobričine. Svatko ih izbacuje iz svojih ustiju. Više sam puta opazio, koliko nevjernici traže vjernike, da im se dive i da ih nasljeduju. Dopuštaju samo jačima, da na njih utječu."

Zar nam se ne čini, kao da čujemo nešto poput jeke onoga, što je Katarina Sijenska dovikivala ljudima svoga vremena, nekad i onima, koji su bili na najvišim mjestima : "Za ljubav Isusa Raspetoga, molim vas, ne budite plašljivi: Samo odvažno!"

Bojimo se, da ne bismo previše tražili. mi ne tražimo dosta od onih, koje želimo pridobiti. Medjutim su upravo teške zadaće, junačka djela onaj mamac, koji privlači - osobito Mlade. Kada stupe u koju organizaciju , ne mare za lake poslove. Kad se radi o tome, da odaberu koji Red, tada duše koje se odlučuju za zvanje, instinktivno idu u samostane, koji su najrevniji i najstoži. S druge strane duše stupaju u službu kojeg poglavara ili družbe samo onda, ako mogu uložiti svoje darove, da se razvija, i ako mogu dobro i solidno raditi.

Da uzmognemo s uspjehom nešto zahtjevati od drugih, razumije se, da moramo sami

ostvariti cijeli program. O tome više ne ćemo govoriti.

Što naše doba osobito traži jest ljubav prema bližnjemu; ljubav velikih razmjera: ljudi ne znaju više ljubiti.

Franjo Asiški i Foucauld ganuli su svijet svojim siromaštvom. Možda još više svojom ljubavlju prema bližnjemu.

Nije nipošto tako lako ljubiti - govorimo naime ovdje o kršćanskoj ljubavi, tj. o nadnaravnoj ljubavi. Ljubiti na ljudski način može svatko. Ali radi se o tome, da ljubimo na božanski način. To jest, da otkrijemo u bližnjemu prisutnog Gospodina i biljeg Kristov i onda, kada taj bližnji po svojoj naravi ne potiče, da ga ljubimo. Položaj, granice zakonite su pregrade; Ali uza sve to moramo znati otkriti ono, što tjelesne oči ne vide i što jedino vjera otkriva. Tako smo daleko od potpunog shvaćanja Zajednice svetih ! U našim vremenima usuditi se reći da ljubimo, jest - u izvjesnoj stranici - razlog, da se obrukamo; to je neoprostivi zločin.

Zacijelo postoji način, kako treba ljubiti, - ovdje se uzvisujemo neki nestalni humanitarizam, koji se ne temelji ni na kojim zakonima i koji nema ništa zajedničko s onom ljubavlju prema bližnjemu, koju je naučavao Krist.

No prije nego li govorimo o ljubavi jednih prema drugima, naroda prema narodu,

nije li na mjestu, da se ispitamo o ljubavi, koju iskazujemo svojoj braći s kojom radimo i živimo svaki dan. S pravom su dali jednoj od najboljih knjiga našega vremena naslov : "Kad bismo znali ljubiti."- Nažalost,moramo odgovoriti: Ne, mi ne znamo!

-·-·-·-·-·-·-·-

Knjiga druga

"...passus".

T R P J E T I

Poglavlje prvo

Ž r t v a i s v e t o s t

Po primjeru Sina Božjega prignuti se k dušama, prilagoditi im se, staviti se na njihovu razinu i sniziti se do njihove sposobnosti shvaćanja, a sve to činiti ne kao netko, koji dolazi iz istih predjela kao i one, nego kao onaj, koji dolazi iz jasnih visina molitve, koji dolazi s neba, od Boga, - descendit de coelis; - drugo: utjeloviti se, zaodjenuti ideju u vidljive vanjske oblike, zamijeniti riječ primjerom, i to po mogućnosti herojskim, - primjerom kojeg se uzvišenost snažno doima duša i tako ih privlači, - incarnatus est - to je već puno.

Onaj, koji hoće svoju otkupiteljsku sposobnost razviti još dalje, do kraja - poput Krista - ne smije uzmicati pred onim, što čeka svakoga, koji vrši misiju spasitelja, pred križem - passus, crucifixus. - Duše se stiču primjerom, one se stiču riječju, ali se naročito stiču žrtvom. "Kada trpim, govorio je sv. Pavao, moja je snaga na vrhuncu." Cum infirmor, tunc potens sum. Raspeti spasavaju svijet.

Trpjeti, to jest prigrliti žrtvu, najpri-

je sa svrhom, da uništimo u sebi sve ono, što bi moglo škoditi djelu Otkupljenja, - to je zadaća negativna, ali bitna, prvobitna.

Mnogo treba, dok se izgradi jedan kršćanin, pravi kršćanin.

Biti savršen kao što je Otac nebeski savršen, to nije mala stvar. A ja nemam prava, da težim za nečim manjim. Da se uzmogne Krist potpuno oblikovati u meni, kako to traži sv. Pavao /donec formetur Christus in vobis /Gal. 15,19/ i Evandjelje, imam i vremena i sredstava u obilju. Moj poziv kršćanina jest, da postanem "drugi Krist", živo produženje Spasitelja Isusa. To traži i samo moje krštenje. Ali ovom preoblikovanju u Isusa Krista, ovoj "transupstanciaciji" - kako bismo mogli reći - moja zla narav suprostavlja tisuću i jednu zapreku. Ja hoću i ja ne ću. A posebno i ponajčešće - ne ću! Pavao je govorio:"Moga je "ja" u meni nestalo; prestao je postojati." Bijedni kršteni stvor, kakav sam ja, daleko je od toga,da bi tako što mogao reći. Moj "ja" u meni živi i to snažno i traži jedino to, da se slobodno razvija. Najmanja žrtva stoji me užasno mnogo; učiniti veselje jednom prijatelju, odreći se jednog užitka, jednog plesa, ne zadržavati pogled na nekom, tko prolazi ulicom, odreći se u svom držanju onoga, što odiše nemarnošću i što nije otmjeno, prionuti ozbiljno i bez oklijevanja uz svoj posao, to je svjetski

problem.

Na oltaru, kod konsekracije, kruh je mrtva materija, a kad se pobjedonosne riječi izgovore:"Ovo je tijelo moje", nema više ni jednog atoma kruha. Sve je u tren oka postalo Isus Krist. Nitko i ne pomišlja, da bi koji dijelak hostije ostao obični kruh.

Moja narav nije neka inertna stvar, već naprotiv vrlo živa stvarnost. Odjednom se ne može promijeniti; svaki se dijelak moga "ja" tome opire. Ona veoma dobro osjeća, da ima krivo, da bi se morala podvrći preoblikovanju koje je tako poželjno, ali nema za to odvažnosti. To više, što je okružena atmosferom, koja ni najmanje ne potiče na - odricanje. Ništa ne potiče na život odricanja, ili, ako zbivanja oko nas traže žrtvu ili "veliku pokoru", većina se ljudi na to ogluši. A odricanje i ograničenja prihvaćaju samo mrzovoljno.

Izračunali su, da su se godine 1931. prihodi raznih pariških dvorana za razonodu, - kazališta, kazina, kina, koncertnih kavana - popeli na 709 milijuna, to bi bilo prilično 200 franaka na svakog stanovnika, to znači otprilike 400 ili 500 franaka na svako odraslo čeljade, ako ne i više.

Da netko za 100.000 franaka kupi li to jednog komada od kojega poznatog aukt Persephone, od André Gide-a. Kupila gdja da Rubenstein, neka mu bude! Ali da netko plati 4,583.886 franaka, da može doći do

stena, - kome se ne će pričiniti, da je to možda ipak pretjerano, pa bila to i plesačica Music-Hall-a./Jedna od Dolly sesters, koj nije htjela platiti taksu na luksus-450.000 franaka - i carinske pristojbe prilikom dvokratnog prelaženja u Englesku, bila je osuđena na globu, koja je iznosila dvostruku cijenu zlatnog nakita plus pet desetaka te globe u svemu:11, 466.285 franaka/ .

Čim umre neki filmski glumac, odmah se natječu sve novine svijeta da proglase, kako ostavlja osam auta, dvanaest pasa, 50 pari obuče i dvije hiljade košulja! Čitao sam negdje,da u S.A.D. potroše svaki dan 30 milijuna dolara na sredstva poljepšavanje. Jedna žena potroši kod njin na taj način tri puta više na sredstva za poljepšavanje nego li za hranu.

Činjenica ove vrste jedva da začudjuju. Ali oni, koji ništa nemaju ili kojima imutak propada, gledaju zavidnim okom na one, koji se mogu "zabavljati".

Što više, sama predodžba ili podsjećanje na žrtvu odbija. Ne samo da ljudi ne će križ, nego ne će ni da čuju za nj .

Jedan mali primjer:autor ovih redaka dao je jednom čednom djelcu naslov, koji podsjeća na Kalvariju. Jedna kršćanka, - u očima svijeta, jedna"odlična"kršćanka, - povikńula je:"Oh! čemu takav naslov.Kako bi se čovjek odlučio na ovakvo štivo? Mi volimo nešto privlačljivije."

Ovo potsjeća na onaj razgovor, koji se čuo na Misijskoj izložbi, god.1931, pred svetištem kapelice, gdje je bio ulaz u kriptu. Neka žena pita svoga muža:

-Što je ovdje?

-Kripta mučenika.

-Oh, ne! Ne ću da gledam takve strahote.

Ah! Kad bi se radilo o svijetskim stvarima,ne bi se gledalo na žrtvu.

Čitajte o naporima, koje je uložila jedna žena, da spasi svoga muža iz logora. Tatijana Tchernavina:Echappes du Guépéou /Payot/. - Vidjet ćete dokle je razvila svoje energije i kakvim se opasnostima izložila. A mi, za Krista, ne ćemo biti u stanju prinijeti ni najmanju žrtvu?

Eno jednog mladića, koji je u ratu izgubio oči. Snagom svoje volje želi ostati sportaš, voziti se na dvokolici i jahati na konju. Odlučuje svršiti pravo, postaje odvjetnik, proučava pravna pitanja, svrstava i proučava spise, vodi parnice. Hoće da postane političar, čita novine, proučava savremena pitanja, postaje poslanik i može reći onome, koji ga pita:"Ako sam izgubio 90% svojih sposobnosti da budem sretan, moje radne sposobnosti ostale su netaknute." Kolike li velikodušnosti u životnoj borbi, samo da se kao čovjek održi na razini s ostalim ljudima! A zar ćemo mi, za Krista, biti tek neki mlitavci bez poleta?

Nije li veliki glazbenik Beethoven, kojega je strašna gluhoća imala kasnije staviti u tako tešku kušnju, govorio: "Žrtvuj, žrtvuj sve gluposti života svojoj umjetnosti." Zar nije god.1796 napisao u svoju bilježnicu: "Samo odvažno, unatoč svih tjelesnih slabosti, moj će genij triumfirati. Dvadeset i pet godina. Evo došle su. Ove se godine mora u meni otkriti cijeli čovjek.

A mi, sa svojih osamnaest, sa svojih dvadeset, svojih dvadeset i pet godina, što ćemo učiniti za Krista?

-·-·-·-·-

Poglavlje drugo

Ž r t v a i o s v a j a n j e

Žrtva je potrebna kao predhodni uvjet apostolata: apostol nije spasitelj, ako nije "drugi Krist"; nije "drugi Krist", ako nije barem na neki način raspet kao Krist.

Ali treba reći još i više: žrtva je u najvećoj mjeri korisna kao glavno sredstvo apostolskog osvajanja.

Najprije zbog svoje vrijednosti obzirom na primjer.

Vrlo rijetki medju onima, koji ne žive potpuno prema Evanđelju, sumnjaju u to, da Evanđelje posjeduje jednu pravu nau-

ku o spasenju, ali ono što mnogi od njih traže - traže, a da nažalost ne nadju uvijek. - To su propovjednici Evandjelja, koji sami najprije žive prema onome, što od drugih zahtijevaju, ili, kako je govorio Pascal, "svjedoke, koji dopuštaju, da ih se ubije."

Garric dobro postavlja pitanje:

"Možda je lijepo prolaziti svijetom gol kao prorok, rukom punom tvrdnja i sudova, srcem punim ljubavi. Svijet danas očekuje jednog svetog Franju Asiškog, svetca mira. Ali sveti je Franjo najprije ostavio svoj ogrtač i odijelo. Tko se medju nama lišio svega?"

"Govoriti", - u današnjim vremenima, - nije dostatno, ako je to uopće i bilo kada dostatno. Treba svijetu pokazati, kako se Evandjelje "proživljava". Govornika i onih, koji raspravljaju, ne manjka; ima ih i previše. Svijet ne treba toliko one ljude, koji se penju na tribinu, koliko one, koji se penju na križ.

P. Gratry, dozivajući ne više stara vremena, nego razdoblje, koje je nama blizu, dokazuje, da je žrtva ona sila, koja može spasiti svijet:

"Jedan mali broj inteligentnih i ob- nih radnika mogao bi danas više nego u ko drugo vrijeme utjecati na tok cijelog svi- ta. Ali se čak ni taj mali broj požrtvov- duša ne može naći. Svatko ostaje u svojim užicima, u svojim poslovima. Promijeniti s

život, posvetiti ga radu oko spasavanja svijeta, to se ne može, to se ne će...

U tome se krije velika tajna. Koliki osjete poziv gledajući divni polet mladeži. Oni slušaju, izgleda da oklijevaju jedan čas. No bujica ih života odnese i oni se vrte u sterilnom toku praznih dana. Vrte se do kraja, a nisu upoznali ni Boga, ni svoje duše, ni kraljevstva Božjega: a zatim umiru. O moj Bože, kako su rijetki Tvoji odabranici u tom ogromnom broju pozvanih!" Gratry: Comment. sur l'Ev.de saint Math.II, 163.

Po kojega od tih "odabranika" Bog katkada dade.

Na poledjini posmrtne slike Jasques Souty-a, Termier-ovog učenika, koji je umro kao svetac u dvadeset i trećoj godini, napisali su ovu izreku, koju je veliki geolog volio ponavljati:

"Nikada ne biti zadovoljan ni sa sobom, ni sa svojim znanjem, i uvijek tražiti i uvijek se truditi i uvijek napredovati, to je uglavnom ono, što je u životu najvažnije."

Toliki se ljudi tako brzo zadovoljavaju! To hermetički zatvoreni sa svih strana, zaštićeni, zakukuljeni, nemaju nikakva "otvora" prema velikim stvarima. Osrednji ljudi, osrednja sredstva, osrednji ideal njima dostaje.

A kako volimo čuti neki drugi govor, udisati neki drugi zrak.

"Neka drugi govore o većini, ja ću govoriti o iznimkama. Umoran sam ove svagdašnjice, ona me razdražuje. Ako sam se i sam ličnо naprezao da slijedim njezine dosadne staze, ipak mi je drago, da ih barem drugi izbjegavaju. Osjećam potrebu, da vidim ljude, kako se izdižu i kako svojim ličnim pogledima, svojim ličnim djelima, oslobadjaju čovječji život i daju mu snagu, da se učvrsti sa onim uzvišenim vrhuncima, gdje se stvara napredak. Ono nešto općenito, svagdanje i ne pokreće ljudski rod prema naprijed, ne uzrokuje velike pokrete i ne spasava čovječanstvo, kad mu zaprijeti pogibao. Svagdašnjica - siti smo je! Uronila je naše duše u mrtvilo i ukočila nam udove. To je rana, koja se krije pod lijepom maskom."

Svijet treba, Crkva treba, danas kao i uvijek, danas više nego ikada, treba ljude značajnije od drugih, ljude koji vide dalje, koji se dižu više, koji rade smionije od drugih. Nije potrebno, da budu mnogobrojni: nisu nikada ni bili mnogobrojni. No, makar i u malom broju oni povlače sa sobom mnoštvo i spasavaju čovječanstvo. Jedan jedini čovjek zaista velike duše, odlučnog karaktera, spasava cijelu jednu zemlju, jedan jedini čovjek spasava cijelu Crkvu." Mgr.Ireland /L'Eglise et le siecle, Lecoffre 94/, govor prigodom posvećenja kardinala Gibbons-a u Baltimoru, oct.1893.

Zar nije to isto tražio naš Gospodin od svojih Apostola: da ne budu osrednji, da

se razlikuju od većine i to ne iz taštine, nego radi samog apostolata i da ljube križ usred svijeta, koji niječe križ.

"Podjite za mnom i učinit ću vas ribarima ljudi." /Mt.4,19/.

Podjite za mnom, slijedite mene, ostavite osrednjost, banalnost, udobnosti, sebičnost; pristanite na to, da trpite, da ne budete kao ostali ljudi, da se odijelite od svega, što nisam ja; pod ovim uvjetom i samo pod ovim uvjetom, moguć je apostolat.

"Slijedite mene", pod tim uvjetom i jedino pod tim uvjetom "učinit ću vas ribarima duša."

A sv. je Petru još posebno naglasio: "Ex hoc iam homines eris capiens", - kad budeš mogao pristati na potrebna odricanja, onda ne ćeš više u svoje mreže hvatati ribe, nego ljude. /Lk.5,10/.

Što vidimo? Jesu li Apostoli prihvatili uvjete?

Učiteljeva im je sudbina poznata. Trebat će svladati umornost - Jesus, fatigatus ex itinere; - trebat će svladati žeđju - prizor na zdencu Jakovljevu; - trebat će svladati glad - "nakon toga, Isus ogladnje."

On je savršen, to je jasno. A ako je takav Učitelj, ni učenici ne smiju težiti za većom udobnosti. Suho drvo ne zaslužuje da se s njim bolje postupa negoli sa zeleni

Oni to tako i shvaćaju. Prianjali su uz svoje mreže, oni napuštaju svoje mreže; relictis retibus. Prianjali su uz svoj zavičaj, oni napuštaju svoj zavičaj; profecti, praedicaverunt ubique. Kao što je onaj Afrikanac rekao, kad ga je zapitao neki Evropljanin:"Koja je tvoja zemlja?" - "Moja zemlja jest cijela zemlja." Možda treba isto toliko odricanja da otvorimo svoje srce, kako bismo sve obuhvatili, kao i kad ga zatvorimo, da smognemo snage za neko odreknuće. Možda treba isto toliko odricanja nekom jadnom seljadetu, koje po naravi voli uvijek sjediti u zapećku, da se odlučim osvojiti cijelu zemlju kao i jednom sebičnjaku, da se otrgne od ono malo blaga, koje voli.

Tjelesne žrtve nisu najteže; ima duševnih žrtava, odricanja sebeljublja, primanja nepravednih ili neosnovanih sudova, sumnjičenja, podrugivanja, otvorenog ili prikrivenog protivljenja svih onih, u čiji buržoazizam hoćemo da dirnemo.

"Tko hoće da bude moj učenik, neka uzme križ svoj i slijedi mene" /Lk.14,27/. U tom je smislu govorio Gospodin.

I opet:

"Šaljem vas kao ovce među vukove" /Mt. 10,16,17,18/.

"Mrzit će na vas poradi mojega imena" /Mt.10,22,24,25/.

"Krist nije došao, da mu služe, nego da on služi i da dade svoj život kao otkup za mnoge" /Mt.20,26/.

"Ako pšenično zrno padnuvši u zemlju ne umre, ne može nipošto proklijati" /Iv.12 24/.

Naivno bi bilo misliti, da ćemo moći raditi na širenju kraljevstva Božjega, a da ne naidjemo na otpor. Pred pozivom Duha Svetoga buni se i protivi "animalis homo", o kojem govori sv. Pavao /I.Kor.2,14/.

U početku kršćanstva, kad vjernici hoće da svijetom da zavlada odricanje, čistoća, ljubav prema bližnjemu, protivnici brzo dozivaju tigre i pantere, da ih rastrgaju u amfiteatrima, ili još jednostavnije, - mali odred vojnika najbliže straže, da im odrube glave.

Čujmo sv. Pavla, kako nabraja što je sve morao podnijeti, kakve muke pretrpjeti zato, što se usudio navješćivati Kristovo Evandjelje /II.Kor.11,24/. Zar bismo našli i jedan jedini kutić na kugli zemaljskoj, gdje je kraljevstvo Spasiteljevo uspjelo da se ukorijeni i proširi, a da nije naišlo na otpor?

Ovi tekstovi i ove činjenice puni su dubokog značenja. Htjeti raditi oko spasenja svijeta, a ne htjeti učestvovati - iz bliza ili iz daleka - u žrtvi Spasitelja svijeta puka je tlapnja i obmana.

Prije nego što šalje svoje Apostole, da osvajaju duše, naš Gospodin ne će da ih zaskoči nepripravne, nego ih posve otvoreno pita: "Možete li primiti na sebe jedan dio mojih patnja?" i tek onda, kad su Mu odgovorili:"Da, mi to možemo", povjerava im svetu misiju, da spasavaju svoju braću.

I mene takodjer pita naš Gospodin:"Jesi li voljan piti od moga Kaleža?" Prihvatiti svoj dio trpljenja, koje je podnio tvoj Učitelj? Što kažeš na to?

Što treba odgovoriti? Pobjeći? Ili odgovoriti velikodušno poput Apostola:"Prihvaćam Gospodine, evo me!"

Žrtva osvaja snagom svoga primjera. Vidimo uostalom, da naš Gospodin to traži od onih, koje je htio učiniti prvim Apostolima. Imade za to još jedan važniji razlog, koji dopire do dna dogme. Taj je razlog protumačen u drugim djelima. /Vidi:Dans le Christ Jésus i Le Christ dans nos frères/. Evo samo nekoliko riječi, da se toga sjetimo.

Nakon prvog pada, zbog kojega je ljudski rod izgubio svoj božanski život, došao je Krist; ne kao netko, koji bi platio za nas na izvanjski način. Ne, On nas je učinio jedno sa sobom. Jedini posjednik božanskoga života bit će On, ali s ovim jedinim mi ćemo biti jedno.

Ali koje je sredstvo Krist posebno odabrao, da osigura spasenje svijeta? Svakako, pokazao je svoj primjer i govorio ljudima. Eto razloga zašto ćemo i mi morati svjedočanstvom svoga života po vjeri i neustrašivošću svoje riječi vršiti svoj apostolat. Svakako, On je molio za duše. Eto razloga, zašto ćemo

i mi morati kod svoga apostolskog djelovanja moliti za svoju braću. Ali najodličnije sredstvo za spasavanje duša jest križ. Eto razloga, zašto moramo žrtvu prihvatiti ili čak u kojoj prilici i potražiti, ako ispravno shvaćamo svoju ulogu, mi koji zajedno s Kristom spasavamo duše.

Isus je mogao sve spasiti bez nas. Ali nije htio. Udostojao se htjeti, da mi nadopunjamo ono "što nedostaje muci Kristovoj".

Može li štogod nedostajati žrtvi neizmjerne vrijednosti kao što je žrtva križa? U sebi, ne. Ali stvarno, naš Gospodin nam ostavlja jedan dio žrtve, da ga dovršimo. Povezao nas je u jedno sa sobom samo zato, da nam omogući, da i mi platimo svoj dio, kao što ga je i On platio. Cijeli je Krist pozvan da spasi svijet. Budući da sam ja jedno s Kristom, živo udo potpunog Krista, to moram i ja izvršiti jednu dužnost, jedno poslanje, misiju.

Izrekli smo bitnu riječ: poslanje, misija. Svatko od onih, koji su primili krštenje jest misionar, ako shvaća svoju ulogu. Ne će možda morati poći poganima u Afriku ili Aziju, - njegov se apostolat odnosi samo na njegovu najbližu braću. Ali neka zna, da na onom mjestu, gdje se nalazi, mora izvršiti jednu dužnost i to: spasiti ne samo sebe, nego spasiti i posvetiti takodjer i svoju braću. I zato je svakako potreban primjer, kao što ga je davao i Učitelj;

riječ, isto tako; molitva - sigurno. Ali više od svega toga, potreban je križ, žrtva.

Preostaje nam, da konkretno vidimo, u čemu bi se mogla sastojati ta žrtva.

-·-·-·-·-

Poglavlje treće

Ž r t v a ? - U č e m u

Medju svim žrtvama, koje se traže od apostola, da ih prinese za posvećenje i spas drugih, nalazi se i vrijeme.

Znati otkinuti od vremena, koje je netko odredio za zabavu, počinak, odmor, - kako je to zaslužno, naročito u onim godinama, kada zabava privlači više od svega ostaloga.

Morate nas ispravno shvatiti: ne radi se o tome, da oduzmemo sate ili minute od svoje staleške dužnosti. Prije nego što se kanimo baviti sa svojim bližnjim, pa bilo to i s namjerom, da mu učinimo najveće dobro /izuzevši, dakako slučaj, da se on nalazi u skrajnoj nuždi/, treba dati Bogu ono što On od nas očekuje i na onom mjestu, gdje On hoće, da budemo.

No oni, koji se žele žrtvovati, prenatrpani su poslovima. A nekada moraju ili trošiti uludo svoje sile, - a time jedva što koriste apostolatu, - ili moraju zanemariti koju od svojih važnih, ili čak i glavnih dužno-

sti, samo da se mogu posvetiti i svemu onomu, što su poduzeli.

Pa kad će se onda nešto urediti, povezati, koncentrirati? Svakog se dana radjaju nove inicijative, a zbog dvostrukih dužnosti nastaju kojekakve zbrke. Što da čovjek radi?

Svakako, da su potrebni razni načini u radu kod apostolata, a isto tako i razne skupine apostolata, da se može zadovoljiti svačijem ukusu. No neka svatko preuzme samo ono, što može čestito vršiti uz svoje staleške dužnosti. Mnogima bi trebalo savjetovati, da se ne opterećuju tolikim poslom, a oni, koji pronalaze novi način rada, neka najprije pogledaju, ne postoji li već nešto slično, nešto srodno. Ako takav način rada već postoji, neka odustanu, Suvišne stvari ne obogaćuju.

Ako je teško žrtvovati vrijeme, još je teže staviti na kocku svoj u g l e d .

No čim se jedan mladić žrtvuje i hoće da bude apostol, odmah ga njegovi vršnjaci svrstavaju u posebni razred. Smatraju ga "slabićem", lukavcem, nazivaju ga "popom" i nadijevaju mu još druga podrugljiva imena. A svatko zna, da mladićima, nije ništa tako mrsko, nego kad vide, da im se netko ruga. Protivljenje, mržnja, to se još može podnijeti. Ali ironija! Malo je onih, koji bi bili tako jaki, da bi mogli i ironiju podnijeti.

Neka se takovom zgodom sjete Gospodinovih riječi:"Odio eritis propter nomen meum." Rugat će vam se radi imena mojega. Treba računati s time. Apostol mora to znati:nitko ne može raditi za Isusa Krista, a da se pri tom ne izvrgne ruglu radi imena Isusa Krista. Apostol se dakle ne smije toga bojati. Neka predje preko toga. Neka se uzdigne iznad svega.

Zar se ne čini, kao da je onima, što se trude za jedan vremeniti ideal, kojega smatraju uzvišenim, sasvim svejedno, što tko o njima misli.

"Ti ljudi imaju ideal. Oni su zaljubljeni u svoj ideal. Ako je potrebno, oni su pripravni trpjeti, pače izložiti svoj život, da obrane taj svoj ideal. To je snaga!"

"A zar mi nemamo jedan bolji ideal? O, kad bi se svi naši katolici mogli oduševiti za taj ideal, i kad bi bili spremni i pretrpjeti za njega, pa kad bi trebalo, da i sam život žrtvuju!"

Ne radi se tu o životu, nego samo da mirno podnesemo smješkanje. Zar Kristovi interesi ne zaslužuju toga?

Moramo imati toliko snage, da se oslobodimo toga straha. Svi oni, koji su se dali na smione pothvate, prezreli su podsmjehivanje. Kako su se samo rugali Kristofu Kolumbu i njegovim planovima o otkriću Amerike. Isto su tako nedavno rugali onima, koji su htjeli iskoristiti snagu, što je prouzrokuje gibanje

mora, pa i onima koji su se htjeli dići u atmosferu. A kad se radilo o tramvaju, opet su se ljudi rugali i rekli, da je nemoguće izvesti nešto takva. Kad je izumljena kočnica na zgusnuti zrak, bilo je takvih proroka, koji su smijući se izjavili, kako je nemoguće pomoću vjetra zaustaviti lokomotivu. God.1894 dali su banket u počast prvom autu, koji je vozio brzinom od 50 km. na sat. Na tom banketu usudio se Andre Michelin nazdraviti "za 100 km. na sat." I zar se nije našao jedan od njegovih susjeda, koji je rekao tako glasno, da ga je Michelin mogao čuti:"Pri koncu se ručka nadje uvijek netko, tko je malo dublje zavirio u čašu, da govori gluposti."

Nije dosta žrtvovati vrijeme ili ugled, nego je potrebna ž r t v a u svakom pogledu, ako hoćemo, da uspije ona stvar, za koju radimo.

Žrtvujmo izvjesnu laku ili zabavnu lektiru, a mjesto toga proučavajmo temeljito pitanja, koja će nas obogatiti solidnijom naobrazbom. Time ćemo postati sposobniji za osvajanje duša.

Svakog dana žrtvovati po lulu duhana ili cigaretu, da možemo koncem mjeseca platiti svoj doprinos ili pomoći nekome, da namiri svoje dnevne potrebe. A to sve s nakanom, da se promiče dobra stvar.

Ima u tom pogledu veoma riječitih dokaza. Poznato je da je god.1931 monopol

na duhan donio državi 1.600 milijuna više, negoli prošle godine. Prema statistici svaki stanovnik u departementu Seine popuši u toku od 12 mjeseci 1.097 cigareta, a ne vodi se o onima, koji puše lule ili sami smataju cigarete. U drugim departementima brojke nisu tako velike, ali još uvijek prilične. Koliko li samo potroši svaki pojedinac! Neki potroše po 160 franaka, drugi po 150, a neki po 120.

Nisu uostalom važne te točne pojedinosti u pogledu lule i cigareta. Ne znači to gotovo ništa, ali je taj ništa od presudne važnosti, on pokazuje, da li se znam ili ne znam svladati, i to svladati s e upravo u takvim sitnicama, kao što je ova.

Imam velikih ambicija; težim za tim, da budem izvanredno velikodušan. Hoću doduše da trpim za Učitelja i da s Njim nosim križ,... ali ova sitnica,-ne, nemam snage, da je žrtvujem. Sličan sam onoj ličnosti, koju opisuje u jednom od svojih romana Georges Duhamel: "dao bi svoj život, ali ne bi dao ovaj komadić ovčjeg buta". Upravo je tako.

Da žrtvujem svoj život! Po svoj prilici Bog to ne će nikada tražiti od mene. On bi volio da Mu dadem nešto drugo, a to su te sitnice... moj "narezak ovčjeg buta", mojih 100 franaka, koji svake godine odu u dim... Nemam snage...

A utvaram se, da sam sazdan od gradje, od koje se stvaraju apostoli.

Treba strpljivosti! Moram se vježbati, moram se oduševiti. Moram se odvažiti na to, da počnem.

"Kućni prag je najviše brdo na svijetu", kaže jedna danska poslovica. To je istina. Nije teško ne pušiti, nego je teško odvikavati se od pušenja, /kao što nije teško moliti, nego je teško početi moliti/. Kod svega je najteži prvi korak.

Dakako, da nije sve svršeno time, što je učinjen prvi korak. Osim odvažnosti, da se nešto poduzme, krepost jakosti traži i velikodušnost, da se ustraje i srčanost, da se započeto dovrši. Ali je već puno, kad se netko odvaži na prvi korak. Ako je netko započeo, to znači, da je dovršio polovicu posla, možda i tri četvrtine.

Uzeli smo ovaj primjer, a mogli bismo uzeti tisuće drugih.

Evo, što je s prilično humora rekao jedan student svojim drugovima na nekoj skupštini katoličkih omladinaca:

"Što mislite, odakle će se pojaviti ti čuveni apostoli, koji će sve promijeniti?

"...Kad bude ljudi i kršćana, onda će se sigurno pojaviti i apostoli.

Što nam je,/dakle/potrebno?

Potrebni su nam mladići, junaci, koji će biti toliko srćani, da skoče iz kreveta, čim zazvoni budilica.

Jesu li nam potrebni takvi mladići, koji bi imali snage, da se drže strogog

zapta, poput starih asketa? - Da, ali su na potrebni najprije takvi mladići, čija će vjera u Otkupljenje i u Euharistiju biti tako živa, da će ići na Misi i koji put preko tjedna i da će se pričestiti više puta, a ne samo jedanput mjesečno ili samo jedanput samo preko tjedna.

Trebamo li mladića, koji bi bili kadri postati misionarima i širiti vjeru? - Da, ali trebamo najprije takvih mladića, koji su zaokupljeni drugim brigama, a ne plesom black-bottom, jahanjem. Trebamo mladića, koji ne će gubiti svoje studenske večeri uz partije brige-a, ni sate i sate utući u Palais de la bière."

Neka se svatko ispita i pogleda čega se on mora odricati.

Bitni je problem, da se čovjek pita: hoću li ili ne ću da budem apostol? Ako hoću, onda na posao!

Car Napoleon I. uputio je oštre pouke o vojničkim dužnostima i o ulozi suverena svom bratu Jeromu, koji je bio nehajan, lakouman i raskošan:

"Vidio sam jednu tvoju dnevnu zapovijed, radi koje ti se podruguje Njemačka, Austrija i Francuska. Zar nemaš uza se ni jednog prijatelja, koji bi ti rekao istinu? Ti si kralj i carev brat. Smiješna svojstva u ratno doba. Treba biti vojnik, zatim vojnik i opet vojnik. Treba biti kod svojih predstraža, te dan i noć na konju, ili ostati u svom saraju...Vodiš voj-

nu poput kakvog satrapa. Bože moj zar si to naučio od mene? Od mene, koji sam na čelu svojih strijelaca s armadom od 200.000 ljudi. U tebe ima mnogo nadutosti, nešto duhovitosti, nekoliko dobrih svojstava, ali ih sve kvari uobraženost i skrajna preuzetnost. I k tome ne znaš ništa o stvarima. Ratuj kao mladi vojnik, kojemu je do slave i časti i nastoj zaslužiti položaj, do kojega si došao." /Izvadak od Artura Levy:Les dissentiments de la famille imperiale/.

Treba ispraviti samo neke riječi i primjeniti ih na moj slučaj. Ako hoću da budem osvajač za Isusa Krista, onda ne smijem živjeti kao satrap, moram se odreći laganog načina života i svake težnje za udobnošću. Spasenje svijeta zahtijeva drukčije ljude.

Sretni oni, koje je muževan odgoj izgradio za žrtvu:

"Moja me majka odgojila, da se uvijek obuzdavam, svladavam."

- "Moraš postati čovjek, a ne mękušac i ti to možeš, Franjo. Imao sam tek tri ili četiri godine, kad me u tome počela vježbati.

- Bi li pokušao piti gorku kavu, pojesti kruh bez maslaca? Advent je ili korizma? Pokušaj, hoćeš li? Da vidimo, hoćeš li moći. Time ćeš uštedjeti, a novac ćeš moći dati ovom siromašnom bolesniku.

Kasnije, kad sam išao u školu, rekla

mi je:"Podji s novcem u djepu na sajam i obidji dućane, slastičarnice, i t.d... Nemoj ništa kupiti, a sutra podaj svoja tri novčića Jakovu ili starom Josipu. Ozbiljan dječak mora se odreći svojih želja sa smiješkom na usnama i pri tom zviždukati koju melodiju.

Naša nam je majka prednjačila primjerom. Kad smo se mi dječaci potukli, rekla mi je:

"Ti, sutra ćeš Mihaela pustiti na miru. On se ponio kao pravi deran, ali ti znaš da on nema nikoga, tko bi ga dobro odgojio. Podji svojim putem, nemoj ga tući. Vrijedjati ljude, galamiti, to mogu i najgluplji mladići. Svladati se, to je mnogo teže."

Kasnije je bilo isto tako.

Motati se oko mladih djevojaka lako je, ne stoji ništa. To može i najbedastiji vjetrogonja. Ali ti moraš ostati čist. Budi pristojan prema svakoj mladoj djevojci, kao da je tvoja sestra ali nježan ne budi ni s jednom, dok se ne oženiš. Ne troši uludo svoju muževnu snagu, da možeš jednom imati lijepu, zdravu djecu, koja će biti tvoja nada. Pravi karakteran čovjek ide svojim putem ravno, bez oklijevanja. On sluša svoje nutarnje uvjerenje. A sitnomah nepostojan čovjek trči za grupom bezvrijednih kukavica" /Lisbet Burger:U četiri oka, str.81-82/.

Jedan od ovih sretnih mladića, kojemu je mnogo dao odgoj i obitelj, bio je Gonzague, de Geloes, čiji ćete grob naći u kripti kapelice Pohodjenja u Annecy-u. Kao dobrovo-

ljac stupio je 1916.god. u šestu kolonijalnu pukovniju, umro je 1918. sa 19 godina.

Oni, koji nisu primili ovakov muževni odgoj, neka se sami tako odgoje:"Moramo upoznati željezo i čelik, zdrave i snažne radosti pobjede nad samim sobom", svjetuje Claudel. To je upravo ono. I da se dade apostolski zamašaj ovom plemenitom programu, valja razmišljati o onome, što je rekao veliki ranjenik Jakov d'Arnoux, da sam sebe ohrabri:

"Žrtve su dragulji, što ti ih Bog daje, da spasiš svoju braću.A ti Mu vraćaš samo šljunak, ti si samo krivotvoritelj novaca. Daj, okoristi se ovim velikim danima i pretvori ih u milostinju za bijednike. Ne izgubi ni zlamčice. Daj sve. Budi darežljiv."

Kada je Bog zapovjedio Mojsiju, da podigne šator, pripovijeda Knjiga Izlaska,da su Izraelci donijeli pred noge proroku zlato, srebro, broncu, purpur, laneno platno, kože, drva svake vrste, ulja, mirisavih tvari, raznog dragog kamenja.

"Od svega toga, reče Gospodin, načini mi svetište i prebivat ću usred naroda svoga" /Knjiga Izlaska 25,3,8/.

Ako hoćemo da sagradimo hram Kršćanstva, mora svaki apostol pridonijeti isto tako obilan prinos velikodušne žrtve. Prinosi mogu biti različiti, pače je i poželjno da oni budu različiti, O njihovu broju i o njihovoj kakvoći ovisi podizanje Božjeg kraljevstva.

Knjiga četvrta

"et sepultus est"

B I T I P O K O P A N

Poglavlje prvo

U č i t e l j e v p r i m j e r

Ima nešto strašnije od smrti, a to je: biti pokopan. Mislim, biti živ pokopan.

Sudjelovati u djelu Otkupljenja,znači slijediti Božanskog Učitelja sve dotle.Descendit, Incarnatus est, Passus, Sepultus est. Sišao s neba, Utjelovio se, Žrtvovan, Pokopan.

No, reći ćete, Isus je skinut s križa, nije živ pokopan.

Mi ovdje ni ne kanimo govoriti o ukopu, koji će slijediti iza Kalvarije, - premda je njegov simbolični smisao izvanredno značajan, - nego ćemo govoriti o drugom jednom ukopu, gdje je Isus zaista živ pokopan kao Riječ zajedno s Ocem i Duhom Svetim u dubini duša,posvetnom milosti. Ili ćemo govoriti o Njegovu ukopu kao Čovjeka-Boga u tami svetohraništa.

Zar nije bitna značajka Božanskog djelovanja, da se to djelovanje to bolje razvija, što je skriveniji onaj, koji radi,što nitko ne iščezava. Tako to izgleda.

Zar bi čovjek ikadada bio pomislio, da će takav način Bogu poslužiti kao najuspješnije sredstvo, da djeluje na ljude:da će se Bog zatvoriti nepomičan dan i noć u nebrojenim

grobovima svih naših svetohraništa, nepoznat, zaboravljen; da će se zatvoriti u srce čovjeka, te iz tog nevidljivog središta nastojati pokrenuti čovječju volju, prosvijetliti mu razum, dati božanski smjer njegovoj djelatnosti. I daj Bože, da bi Tri Božanske Osobe uvijek mogle stanovati u svim srcima. A zar je tako veliki broj duša u stanju milosti? I Gospodin mora onda uvijek na neprimjetni način pokušavati kako bi dirnuo, kako li rasvijetlio i vodio duše.

Jadni pokopani Bog! Kako je zaista i oprezan i pažljiv prema nama! Kako se boji, da će nas zablještiti, ako nam se pokaže u svom sjaju! Kako se boji, da se ne bi nametnuo našoj volji na način, koji bi previše ograničio naš slobodni pristanak. Njegovo će djelovanje biti tako fino, tako diskretno, da jednom kasnije, kad netko bude htio odrediti točni momenat kad je milost u njemu raditi, odnosno, kad se počela u njemu razvijati, u najviše slučajeva ne će moći toga otkriti. To je pobjeda nevidljivog djelovanja milosti.

Pouka je dakle jasna: da može djelovati na duše, Gospodin se zakopao.

Ili, što je postigao naš Gospodin, dok je na vidljivi način služio ljudima, dok je medju njima djelovao i na njih utjecao?

Ništa ili skoro ništa. Apostoli? Ne razumiju Ga ili tek vrlo malo. Svjetina? Traži čudesa. Jednog dana više hosana, a slijedećeg dana urla: Živio Baraba!

rizeji? Uznemiruju se, sumnjiče i na koncu razapinju.

Ali kad jednom bude Učitelj nestao nestao vima iz vida, onda će svanuti zora Otkupljenja. "Kad budem podignut sa zemlje, sve ću privući k sebi", rekao je Isus.

- Oprosti, Gospodine, što Te ispravljam, li reci mi, kad budeš podignut sa zemlje, što eš privući?

Tako nešto malo. Apostoli su na bijegu, ojnici se kockaju, svijetina silazi s Golgote i maše glavom, Herod se i dalje gosti, a ilatu je i dalje njegov položaj najvažniji svega. Jedini Te Stotnik priznaje: "Ovo je ista Sin Božji". Stotnik "plus" dvije žene i van. Lijepe li pobjede!

Ah, znam dobro, Gospodine, Ti si govorio budućim vremenima, i koja će teći do kraja. vorio si takodjer i o trajnoj obnovi Svoje rtve na križu po svetoj Misi. Ali ipak! A ne isliš li, da bi bilo ispravnije, da si rekao: Kad budem pokopan, svijet će se probuditi. ad iščeznem, tek onda će me primijetiti. Kad udem sahranjen, zemlja će procvasti". Uostalom, zar nisi Ti sam rekao: "Treba da zrno bude bačeno u zemlju, pokopano pod brazdu, da jetva proklija."

Oprosti, Gospodine, čini se, kao da Te oću poučavati, dok sam zapravo ja onaj, koji ora sve naučiti.

- Ne ljutim se, sinko moj. Ono što ti neprestano mucaš krije u sebi spasonosnu istina, ja ti nikako ne zamjeram, što je pokušavaš

iznijeti, pa makar i ovako pipajući. Odobravam, što kažeš, da velika tajna plodnog Otkupljenja jest ukop. Nisu najveći osvajači oni apostoli, koji uživaju najviše ugleda, a najbolji uspjesi nisu oni, koji najviše padaju u oči. Nisu uvijek najbogatiji sadržajem oni članci u časopisima, pod kojima su potpisana velika imena. Može koja stranica biti odlična, a auktor nepoznat. U povijesti spasavanja duša ima nešto lijepa, što mora doći na svijetlo, a to su uspjesi neuspjeha, zapletaji kasnih uspjeha. Kad bi to sve mogli vidjeti, ostali bi iznenadjeni. Bilo bi to čudo.

Neuspjesi! Pogledaj moje neuspjehe. Upravo si nabrojio neke od njih. A koliko je bilo još drugih neuspjeha! Misliš li, da sam kod Jude imao neki veliki uspjeh? A onaj mladić, koji me bio potražio s toliko revnosti, jer je želio provoditi savršen život, zar misliš, da se on poveo za mojim savjetima? Ne, otišao je žalostan, i Evandjelje je izgubilo njegov trag. Ti valjda misliš, da su mi se Židovi oduševljeno bacili pred noge i zahvalili se, kad sam im ono bio navijestio Euharistiju? Nipošto. "Zaista, tvrde su to riječi", mrmljala je većina. A nezahvalnost ozdravljenih gubavaca ili onih uzetih, koje sam izliječio, pa ograničen vidokrug mojih najbližih!

Treba se strpiti! Da se podigne zgrada, valja mnogo kamenja zakopati duboko u zemlju. Gledaj Lisieux, brežuljak, na kojem

mu se diže bazilika. Koliko li je trebalo zakopati kamenja, prije nego što su mogli poći i najmanji dio zida iz tla. Napravili su nacrte, ali ih je stvarnost promijenila. Tlo je bilo gibljivo, klizalo se. Morali su ulijti u to tlo tone i tone betona, inače ne bi bilo ništa držalo... Tlo se stalno kliže. I duše su tako nestalne. Koliko li je nevidljive milosti Bog morao uliti u njihove dubine, prije nego su se odlučile, da ostanu vjerne Božjem Zakonu.

No ljudi se čude, kad jednog dana, u času, koji je odredila moja Providnost, gledaju kako se diže toranj, hram, bazilika... Ako je trebalo stotine godina, da se podigne jedna katedrala, zar misliš, da je majstor, koji je uzidao prvo kamenje, vidio i završetak zgrade? Nije nužno, da položi zadnji kamen onaj, koji je položio i prvi. A to je i bolje. Kad bi svi oni, koji su posijali u duše dobro sjeme, svi oni, koji su započeli graditi katedrale, kad bi svi oni vidjeli svoje djelo dovršeno, možda bi se odviše uzoholili. Ja ih često lišavam te pogibelji.

Katkada je još gore. Položeni su dobri temelji. A ipak nikada ne će nitko graditi na tom granitu, ili će graditi nešto drugo, nego što je bilo predvidjeno u prvotnom planu. Ja volim to. Volim potpuno predanje u potpunoj poniznosti. I to je sve. Iz ponovo zaraslog tla izgleda, da se ne će ništa dići. Ne trebam ja ono, što izbija, nego ono, što se skriva. Iz žrtava zakopanih na jednom kra-

ju njive, učinit ću, da izniknu čudesa milosti tamo na drugom kraju njive. U svijetu nevidljivoga događa se, da je često od najveće koristi ono, što na oko ne služi ničemu. Ako apostol uloži sav trud da uspije, pa unatoč tome doživi neuspjeh, može taj neuspjeh donijeti više ploda dušama, negoli mnoge sjajne pobjede. Ali to će biti samo onda, ako je apostol taj neuspjeh dobro primio. Pobjeda bi ga možda malo uzoholila, a poniznost je suho zlato. S tim su novcem bili isplaćeni dugovi mnogih duša.

Stoga, sinko moj, sij, bacaj neumorno svoje sjeme. Nemoj se previše brinuti, što će se s njim dogoditi. "Sijati, a ne gledati kamo pada sjemenje", - govorila je jedna sveta duša, Marie-Antoinette de Geuser. U njezinu Životopisu /A. de la P., Toulouse/, čitamo divne savjete o apostolatu, koje je dala svom bratu, tada isusovačkom novaku. Evo revnosti, koja je potpuno lišena sebe. Ne previše djela apostolata zaodjevenih u viteško opremu. Dolje kićenost! Sepultus. Pokopan. Podji još dalje, zahvali unaprijed Bogu za apostolske rezultate svojih neuspjeha. To znači dokazati veliku vjeru. Možda će ti se dogoditi, što se i meni dogodilo. Kad sam govorio mladiću, nije htio razumjeti, ali koliko će mladića tokom vjekova primiti moju riječ. Neuspjeh, bez sumnje; ali kakav uspjeh! I kad sam navijestio Euharistiju, čuo si ih kako mrmljaju, odbijaju, udaljuju se. Ali iza ovog neposrednog slušateljstva, otkrij one mase, koje od Posljednje Večere čeznu za Živim Kruhom. Jedan neuspjeh, ali kakav triumf!

Dogodit će ti se isti slučaj: govorit ćeš; u onom času, ne će te slušati, ali iza toga, jedan od tvojih slušatelja, dotle zatvoren, otvorit će se. Radit ćeš: onog časa tvoja revnost izgledat će neplodna, ali jednoga izvjesnog dana, za kojega ti ne ćeš znati, netko će se osjetiti dirnut milošću i život će po tebi. Zahvali unaprijed za tu plodnost, koja će uslijediti nakon dugog roka i bez ikakva sjaja.

Sinko, evo ti medju ostalim i ovih nekoliko pouka. One će možda pobrkati tvoj pojam o apostolatu. Ne smeta. Vjeruj Meni. U znanost o spasavanju svijeta, Ja se dobro razumijem. Kažeš mi, da želiš biti otkupitelj svijeta.

Bravo. Čestitam Ti. - Dakle, dragi naučniče-spasitelju, evo ti otkupljenja!

- Gospodine, slušam Te, i ja ću iskoristiti Tvoje dragocjene pouke u stvarnim pojedinostima moga mladog apostolskog života. Spasitelji izlaze uvijek iz groba. Nauči me krepost iščezavanja, pokapanja sama sebe.

Poglavlje drugo

P r i m j e n a z a m o j ž i v o t

Jedno moramo odmah shvatiti, kako je već i navedeno: Apostol ne izlaže i ne brani svoju stvar nego Božju. Dakle, neka mu

nikada njegova revnost ne bude uzrokom, da se uzoholi. Sveti je Ivan Krstitelj govorio: "Neka Krist raste. A ja? Moram se umanjiti!" Sv.Pavao, koji je još radikalniji, ići će dalje. Umanjivati se? Treba više: iščeznuti. "Ne živim više ja. Neka živi Krist i samo On."

Važan zaključak: izbjegavati kao kugu svaku zavist obzirom na one, koji sa mnom ili u mojoj blizini rade i bolje uspijevaju.

Jednoga su dana pošli Apostoli s Isusom u Kafarnaum. Idući ponešto naprijed, Apostoli su se prepirali, a Isus je iza njih išao sam, da bi mogao moliti. Kad su stigli u gradić, Isus, koji je bio primjetio, kako su se njegovi učenici raspalili, zapita ih: "O čemu ste, dakle, raspravljali putem?" A jadni Apostoli, postidjeni, šutjeli su. O čemu su raspravljali? Raspravljali su, da saznadu, koji je od njih najveći /Mk 9,32/.

Rado prihvatiti da budemo najmanji, izbjegavati, da udaramo u bubanj, "da trubimo" /Mt 6,2/, pristati da budemo samo jedan točak naoko bez značenja, prepustiti drugima lijepu ulogu ili barem veliku ulogu, to je a, b, c, pokapanja sama sebe. Mnogi nikada ne dopru dotle da sriču ova jadna slova i ostaju vječni početnici.

Nije li zanimljivo utvrditi, da mnoga velika djela nemaju poznatoga auktora. Koliko se katedrala diže, kojima je graditelj zauvjek nepoznat. Koliko glasovitih slika, kipova, spisa, izuma, a da se ništa ne zna

o njihovu genijalnom auktoru, koji ih je izvukao iz tame.

Evo okrugle mjedene ploče ispod Slavoluka /Arc de Triomphe/, odakle izbija plamen, koji slavi nepoznatog vojnika. Tko to nije vidio. Pitajte svaku od osoba, koja prolazi. Pitajte za ime bilo onoga, koji je imao prvu ideju, bilo onoga, koji je zamislio djelo, bilo za majstora, koji je djelo ostvario. Nitko ništa ne zna. Postoji samo nepoznati vojnik, koji je sahranjen pod Slavolukom. S njim su pokopani čak i oni, koji su pokušali opjevati njegovu slavu.

A koliko ima otkrivenih zemalja, koje ne nose imena onoga, koji je prvi stupio na njihovo tlo!

Kristof Kolumbo je prvi, koji je imao ideju da podje tražiti Novi Svijet, ali ime novim zemljama nije dao on, nego Amerigo Vespucci, Florentinac, koji u ostalom to nije ni htio i koji se je ukrcao samo za drugu ekspediciju.

Španjolska je kraljica obećala deset tisuća maravedija /oko 8 tisuća franaka/ onome, koji s Kolumbovih karavela prvi opazi željenu obalu. Vodja ekspedicije, sa svoje strane, obvezao se, da će sretnoj straži na brodu dati svileni prsluk. Uzaludne ponude. Ni jedno ime nije zabilježeno potomstvu. Ne znamo, tko je prvi vidio Ameriku.

Ako se ovako dogadja, kad se radi o ljudskim djelima i pothvatima, koliko više onda, kad se radi o božanskim djelima i pothvatima.

Otkrića ili Ustanove ostaju. Otkrivači, stvaraoci ili prvi pokretači često nisu poznati ili su brzo zaboravljeni. Bog to dopušta. Tako pokapanje sama sebe slavi pobjedu.

-.-.-.-.-

Treba na drugom mjestu, da apostol iza kako je sve učinio, da bolje uspije u vrhunaravnom smislu riječi, ne bude zbunjen, ako neuspjeh okruni njegov napor. Velikodušno prihvaćanje neuspjeha uvelike pomaže napretku Božje stvari. Više nego sjajne uspjehe, Bog hoće pravu krepost. A zatim, tko zna? Prividni neuspjeh može biti stvarni uspjeh iako skriven, a Bog, koji živi u vječnom prezentu, dijeli - daleko u prostor, daleko u vrijeme - milosti, kojih ovdje ili ondje nekoji nisu htjeli. Ne insistirajmo; to se razumije.

Uložiti u temelje djela sav mogući napor, napor inteligentan i nesebičan: "Ništa ne ostaviti, dok nismo došli do kraja", govorio je Foch, ali kad to učinimo, priznati, da nismo ništa učinili i da sama milost može sve.

Imajmo neiskorijenljivo pouzdanje. Zašto je toliko plemenitih djela promašeno? Računali smo na sebe. Treba računati samo na Boga. Živjeti u punoj vjeri. Vjerovati u svemoć i beskrajnu suptilnost milosti. Ističe na je, što kaže Péguy: "Milost je domišljata, milost je prepredena i dolazi iznenada. Ona je nepopustljiva kao žena i kao žena je upor-

na, kao žena je ustrajna. Kad je bacimo kroz vrata, vraća se kroz prozor. Ljude, koje Bog hoće da ima, dobije ih. Narode, koje Bog hoće da ima, dobije ih. Ljudske naravi, koje Bog hoće da ima, dobije ih. Ljudsku narav, koju je Isus htio imati, milost je Božja dala Isusu. Kad milost ne dolazi ravno, dolazi poprijeko. Kad ne dolazi s desna, dolazi s lijeva. Kad ne dolazi ravna, dolazi iskrivljena, a kad ne dolazi iskrivljena, dolazi izlomljena. Kad Bog hoće da predobije neko biće, predobije ga. Ona ne ide istim putevima kao mi. Ona ide putovima, kojima hoće. Čak se ne drži ni svojih putova. Nikada ne ide dva puta istom stazom. Ako ne dolazi odozgo, dolazi odozdo, a kada ne dolazi iz središta, dolazi iz periferije. A kad ta voda, voda iz tog vrela ne izbija u mlazovima poput vode izvora može, ako hoće, teći kao voda, koja kapa krišom ispod nasipa rijeke Loire."

Ako je milost ličnost prvoga plana u Povijesti spasa i posvećenja duša, razumije se po sebi, da smo mi samo figuranti, netko, koji je potreban bez sumnje, - Bog je tako htio - ali čije je mjesto mnogo više iza kulisa nego na pozornici. Mi smo tu, da izmijenimo dekoracije, da dopustimo Gospodinu, da mijenja svoju igru i s pomoću novog smještaja slika i ukrasa da počne novi razgovor, a ovaj puta možda pobjednički. Pokapanje sama sebe.

Treba vjerovati, da je milost uza svu

svoju moć, ipak spora. Bog bi mogao ići brzo, ali On ne će. Budući da raspolaže s vjernošću, On sebi daje vremena. Kad ratar posije sjeme u brazdu, ne dolazi odmah sutradan gledati, da li je sve niklo. Ne. On zna, da će klijanje dugo trajati. Trebat će sedmice; trebat će mjeseci. Apostoli, osobito mladi apostoli, uvijek su nestrpljivi: sutradan iza kako je sjeme posijano, morala bi sjetva niknuti. Ne možemo tako brzo osvajati duše, izvjesnu sredinu, pojedinu dušu. "Non potestis portare modo", rekao je naš Gospodin jednoga dana svojim učenicima. Ovo što vam pripovjedam, sada još ne možete razumjeti, kasnije ćete moći. Strpite se!

Budući da znamo, da ne smijemo nagliti, uzdajmo se u vremena, koja dolaze. Jedno od najpotrebnijih svojstava plodnog apostolata jest "imati osjećaj za budućnost", to znači ne samo znati se ustrpiti, nego unaprijed pogoditi put, kojim ćemo najbolje pristupiti k dušama.

Napoleonu I. pripisuju ove riječi: "Živim uvijek samo za dvije godine."

U času kada je ostavljao svoje učenike, profesor filozofije Alain Chartier, à Condorcet /d' apres les Jugements de Massis/, izložio im je parabolu o mudrim djevicama i o ludim djevicama i tumačeći primjer, koji su ove posljednje dale, rekao je:
"One su spavale, dok su čekale zaručnika i zato su bile osudjene, da ga slijede izdaleka vukući svoje prazne svjetiljke."

"Kako je to lijep simbol! Koliki se tako vuku cijeli svoj život za dogadjajem, kasne uvijek, jer su spavali čekajući ga. Znajte, dogadjaj će doći kao lopov i treba ga dočekati otvorenim očima, oko upaljenih svjetiljaka."

Još je govorio: "Nije dosta da živimo samo od prekjučerašnjih snova, nego treba da imamo i jednu misao za sutra."

Svećenik je Tourville dao na još krepći način isti savjet: "Proživljavajmo sadašnjost kao ljudi, koji su došli iz budućnosti... Ono što smo danas u malom broju, bit ćemo u velikoj množini u vremenu, koje se hitno približava. Mi smo kao ljudi dvadeset i drugog stoljeća, koji bi imali misiju, da to stoljeće približe dvadesetom, da se spuste do tih starih i nakalame na njih buduću mladost.

Nama se "dobro" kao takvo ne pokazuje u dosta jakom svijetlu. To je jedna od naših poteškoća. Reći ćete mi, da je to dobro samo po sebi tako sjajno, da bi moralo biti očevidno cijelom svijetu. Slažem se; ali sjetite se Kristofa Kolumba, koji nije uspio da razjasni svoj plan mnogim velikim duhovima. A ipak to nije bilo teško. Kad se i ne radi o otkriću Amerike, nadjemo sličnih ludorija u većim i manjim stupnjevima. Ali treba priznati, da je to sada mnogo običnije."

Tourville je još rekao:

"Bog sije u svijet u svim razdobljima preteče, koji buduća djela ostvaruju ili ih barem spoznavaju u samima sebi. Treba ih blagoslivljati, što su napredni, pa i kada to zbunjuje i što žive jedan ili dva vijeka prerano: Abraham je imao ovu veliku sreću, da je želio vidjeti i da je vidio dane Kristove više od 1500 godina unaprijed."

Nositi u sebi, pokopano u najdubljoj dubini jasnu sliku o onome, što treba ostvariti, da budućnost bude ono, što Krist zahtijeva, nositi ne samo u krupnim potezima, nego ako je moguće, u pojedinostima i - unatoč nerazumijevanju, otporu, protuslovlju, unatoč tu i tamo nutarnjoj odvratnosti, koje radja ograničenost ili sukob s okolinom! -

Ne znam više o kojem je to političaru rekao neki humorista "Ono što ga upropašćuje jest činjenica, da zna povijest. Zato živi u nekom groblju."

Nije tako. Ne radi se o tome, da preziremo prošlost; još manje da je ne poznamo. Naprotiv, nemojmo ništa zanemariti od njezina poučnog prinosa, koji nam pomaže da shvatimo sadašnjost i uredimo budućnost. Možemo, hvala Bogu, temeljito poznavati svoju povijest, a da ne živimo u groblju.

"Katolici većinom brane tradiciju i to vješto i u tome je jedan od razloga ogromne moći Crkve... ali, obzirom na novotarije, jako su rezervirani i ostaju rado skeptici. Zato, ako se radi o pobijanju krivih ideja ili odupiranju presmionim novotarijama, katolicizam je dragocjeni uteg, kad ga bacimo na drugu zdjelu vage, dok ovaj isti konzervatizam vodi ravno neuspjehu, ako se naprotiv radi o tome, da se sastave uloge onih, koji će pobudjivati na stvaralačku djelatnost i naprednu smionost: katolicizam u tom slučaju odviše dopušta, da ga guraju u pozadinu, on je na taj način doduše slobodan da krene na put, ali onda igra ulogu pridošlice, kojega tek podnose" /Rademaker, Religion et Vie, str.279, Bruxelles, ed. de la Cite Chretienne, 1934./.

Ne zaboravimo nikada: životom vječnosti moramo živjeti mi sami i učiniti da druge duše žive tim životom u jednom posve naročitom času trajanja.

Inače se izvrgavamo pogibli, da budemo neprikladni, bez utjecaja na svoje vrijeme, jer dovoljno ne shvaćamo, nismo dovoljno pronicavi i odviše smo nepokretni.

Možda ćemo umrijeti s pokopanim nadama na dnu srca?

Barem smo živjeli onako, kako je bilo vrijedno života.

Zar nemamo Crkvu, da nas pouči, kako ćemo razborito shvatiti budućnost?

Općenito se misli, da se Crkva brine

samo za Tradiciju. Ona se isto toliko, ako ne i više, brine za budućnost. A mi, njezini sinovi, mjesto da sumnjamo u smjernice, koje nam daje, usvojimo ih i odvažno stupajmo naprijed.

Hoćemo li se radi toga trebati odreći ove ili one svoje zamisli, ovog ili onog snova? To će biti opet jedan zgodan način, da sebe pokopamo, da brižno sahranimo svoje zamisli i snove, kako bismo mogli primiti sudove, odluke i odredbe naše Majke.

Z a k l j u č a k

Spasiti svijet nije nikad bio lak zadatak.

Ni Sinu Božjemu. Ni apostolima Sina Božjega. Mi smo to shvatili i te kako! Ali On je tu. I to dovodi lijepom pouzdanju našega početka. Mecum.. Vi ste sa Mnom. A Ja sam pobijedio svijet. Nije rekao u budućem vremenu, "ja ću pobijediti", nego u prošlom: ja sam pobijedio svijet. Treba samo jedna stvar, da ta prošlost postane sadašnjost: da, ja sa svoje strane dadem svoj prinos i to s razumijevanjem i požrtvovno. Kad se svaki onaj, koji je "drugi Krist" bude odlučio da pomogne Kristu, onda će Kristovo Otkupljenje biti potpuno.

Treba moliti, da apostoli dodju i budu ono, što traži svijet i Bog.

-.-.-.-.-

S A D R Ž A J

Uvod: Kako će iz našeg bića odsijevati Krist 1

K n j i g a I.

Pogl.I: Sići s neba 6
Pogl.II: Sići /nastavak/. 20
Pogl.III: Doći s neba 31

K n j i g a II.

Pogl.I: Učiniti istinu vidljivom . 50
Pogl.II: Učiniti istinu privlačivom. 60
Pogl.III: Herojski primjer 69

K n j i g a III.

Pogl.I. Žrtva i svetost 77
Pogl.II: Žrtva i osvajanje. 82
Pogl.III: Žrtva? - U čemu? 91

K n j i g a IV.

Pogl.I: Učiteljev primjer 101
Pogl.II: Primjer za moj život. . . 107

Zaključak. 116

DOMINIKANSKO SAMOSTAN KNJIŽNICA ZAGREB